І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 238. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 23-го ГРУДНЯ 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 23, 1966 No. 238. VOL. LXXIII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Четвер, 22-го грудня, 1966

В АМЕРИЦІ

КРАЙОВА ДОРАДЧА РАДА в справах лікування недуги пістряка звітує, що збільшується число тих осіб, які виліковується з цієї недуги. Але, на жаль, ще й досі науковці не знають причини цієї грізної недуги, від якої найбільше людей гине щороку в цій країні зараз після недуг серця та кровоносних судин. З оптимізмом дивляться лікарі на лікування левкемії (пістряка крови), пістряка матки, шиї та грудей (в жінок). Але песимізм панує в лікарів в справі лікування легенів, бо щораз більше число сильних курців в цій країні, і тому збільшується число недужих осіб на пістряка легенів.

АМЕРИКАНСЬКІ ПРОМИСЛОВІ И БИЗНЕСОВІ Корпорації добровільно погодилися в тому, щоб зменшити число видаваних долярів за кордон, і цим способом причинитися до того, щоб наблизитися до збалянсовання платничий бюджет із закордоном в третій чверті цього року. Таких компаній було 613, вони зменшили свої інвестиції в бизнесі за кордоном та менше імпортували товарів із за кордону. Департамент Скарбу одночасно повідомляє, що в третій чверті цього року ЗДА продали менше золота за кордон, як в попередніх двох четвертинах. Найбільше американського золота купила Франція, бо аж за $ 277 мільйонів.

МІЖ ДВОМА ШКОЛАМИ ЕКОНОМІСТІВ ведеться дискусія над тим, коли починається інфляційний тиск на економіку. Одні економісти, і до них належать і економічні дорадники президента Джансона, твердять, що зменшення числа безробітних до чотирьох відсотків (а навіть нижче) всіх робітних сил країни — не загрожує інфляцією для економіки. Інші економісти гадали, що зменшення числа безробітних нижче 5-ох відсотків робітних сил країни створює інфляцію. Тепер виявляється, що обидві групи економістів не мають слушности, бо в Англії число незатруднених зменшилос до 2.5 відсотка робітних сил, і аж тоді далося відчути інфляцію.

СПІЛКИ ШОФЕРІВ ВІДМОВЛЯЮТЬСЯ від інтервенції в Уряді, щоб голові Міжнародної Спілки Шоферів Джеймсові Гоффі відкласти реченець, коли він має почати відбувати кару тюрми за те, що хотів впливати на членів суддів присяжних, які мали його судити. Адвокат Гоффи старається намовити одну велику філію Міжнародної Спілки Шеферів, щоб не починала переговорів доти, поки не відкладуть реченця, коли мають його в'язнити. Але ця спілка відмовилася допомагати Гоффі, і переговори про новий контракт про працю почнуть в заплянованому часі 17-го січня 1967.

ЦЬОГОРІЧНИЙ ВРОЖАЙ БУВ БЛИЗЬКИЙ до рекордового врожаю з 1965-го року, як про це повідомляє Департамент Рільництва. Цей рекордовий врожай в цьому році зібрано з меншого числа засіяних акрів, як минулого року, хоч погода не була для фармерів така сприятлива, як в минулому році. В 1966-му році врожай був на 3 відсотки менший від 1965-го року. Рекордовими були збори з таких рільничих культур, як соя, риж, земні горішки і насіння сорґуму. Менші збори як в попередньому році були в культурах пшениці, кукурудзи, вівса, ячменю, бавовни, картоплі та тютюну. Цьогорічні осінні засіви пшениці заповідаються гірше, бо восени було замало дощу.

У СВІТІ

СОВЄТСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР АЛЕКСЄЙ КОСИҐІН ПРИБУВ ДО столиці Туреччини Анкари з першими відвідинами, що їх узагалі будь-котрий совєтський міністер зробив у Туреччині. Його стрінув турецький прозахідній прем'єр Сулейман Демірел і вітала його почесна чота, але прийняття було дуже холодне. Сподіваються, що Косиґін потвердить готовість Москви допомогти Туреччині у будові кількох промислових проєктів, між ними — фабрики совєтської „водки". Під час прилету Косиґіна падав легкий сніг і Демірел зажартував, що турки замовили той сніг, щоб Косиґін „почувався, як у себе дома".

У ГРЕЦІЇ — КРИЗА УРЯДУ. Грецький уряд Стефана Стефанопульоса подався до демісії після того, як голова консервативної Національно-радикальної Унії, яка розпоряджає 99 голосами в 154-голосовому бльоку прем'єра Стефанопульоса, відмовився підтримувати далі той уряд. Уряд Стефанопульоса існував від вересня 1965 року. Король Константин розпочав наради з лідерами різних партій про можливості створення нового уряду.

БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД ВІДКЛИКАВ усі компромісові пропозиції, що їх зробив Родезії в ході 13-тимісячного конфлікту. Британський прем'єр Гаролд Вільсон заявив у парляменті, що прем'єр біло-расового уряду в Родезії Ієн Сміт насправді мусить повинуватись гурткові екстремістичних „фашистів і расистів" в родезійському уряді. Британський уряд оприлюднив текст останніх переговорів з Родезією, яка в листопаді мин. року самовільно проголосила, як британська колонія, свою державну незалежність, з режимом, опертим на 225.000 білих мешканців та з нехтуванням 4.500.000 чорних автохтонів.

У СТОЛИЦІ ХОРВАТІЇ В ЮГОСЛАВІЇ ВІДБУЛАСЯ бурхлива студентська демонстрація перед американським консулятом. Коло 10.000 студентів демонстрували проти американської політики у В'єтнамі з нагоди 6-річчя заснування Національного Фронту Визволення Південного В'єтнаму, себто комуністичної організації в'єтконґу. Гурт студентів удерся до читальні консуляту й здемолював тамошнє уладження. Поліція розігнала демонстрантів слізним газом та струмами холодної води.

ІНДОНЕЗІЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ СУКАРНО ВИГОЛОСИВ перед тисяччю своїх прихильників з-посеред націоналістичної молоді палку промову у своєму вічевому стилі, в якій поручав поворот до його „керованої демократії" та оскаржив теперішнього міністра освіти в „реакційності". Той виступ Сукарна вважають за доказ, що він не вирікся боротьби за повернення йому дійсної влади, яку від жовтня минулого року, від невдачного комуністичного державного перевороту, виконують в Індонезії високі військовики з генералом Сугарто на чолі.

ТОВАРИСТВО ПОЛЬСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ У ВАРШАВІ ДІСТАЛО ПЕРЕСТОРОГУ від проводу комуністичної партії, що уряд може розв'язати ту організацію, якщо польські письменники, члени компартії, продовжуватимуть свої опозиційно-критичні виступи проти партії. Гострі дисонанси між комуно-партійним проводом і польськими письменниками, дійсними чи тільки формальними комуністами, загострились після того, як професора Варшавського університету, філософа Лешка Коляковського виключено з партії за його промову, виголошену до студентів.

БІЛЛІ ҐРЕҐЕМ У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ

У зв'язку з Різдвяними Святами до Південного В'єтнаму для зустрічі з американськими вояками на фронті прибув також відомий американський євангелист Біллі Ґреґем. На фото: Ґреґем вітається з американськими летунами на летунській базі Тан Сон Нгут у Сайґоні, після свого прибуття із ЗДА.

Президент Джансон конферував із дев'ятьма демократичними губернаторами

Джансон Сіті, Тексас. — 21-го грудня Президент Джансон прийняв в себе дев'ятьох демократичних губернаторів, які на Конференції Губернаторів Демократів в Сулфур Спрінґсі у Вест Вірджінії критикували його політику. Президент заявив, що він воліє безпосередні розмови з губернаторами, бо тоді легше можна прийти до порозуміння, ніж тоді, коли критикується Уряд поза очі. Преса підкреслює, що на цій конференції губернаторів із Президентом не розв'язано всіх спірних проблем, які заіснували між Урядом і демократичними губернаторами, але вирішено, щоб ці розходження вирівнювати на безпосередніх розмовах із Президентом. На Конференції у Вест Вірджінії було 18 губернаторів демократів, а в Президента було їх дев'ять. Головною темою Конференції була програма так званого „величнього суспільства" та справа расового об'єднання шкіл. Присутній був секретар здоров'я, освіти і добродійности, але не було директора Уряду Економічної можливости Сарджента Шрайвера. Дехто гадає, що ця урядова аґенція, проти якої появляються часті критики, буде в найближчому році зліквідована. Губернатори невдоволені не тільки з програми поборювання вбогости та з об'єднання шшкіл, але також з медичної опіки в рямках соціяльного забезпечення.

ЗДА проголошують „беззастережну готовість" до миру у В'єтнамі

Об'єднані Нації. — Американський амбасадор в Об'єднаних Націях Артур Ґолдберґ оприлюднив у середу 21 грудня ц. р. заяву, що американський Уряд „беззастережно готовий" переговорювати з комуністами про замирення у В'єтнамі. Заява Ґолдберґа була відповіддю на заклик до „беззастережної готовости" вести мирові переговори, що його вистосував президент 21-ої Асамблеї Абдул Ражвак у своїй промові на закритті тієї сесії. Ота заява Ґолдберґа була підтвердженням листа, що він його написав в минулий понеділок генеральному секретареві Об'єднаних Націй У Тантові, що Уряд ЗДА просить його, У Танта, вжити всіх засобів для осягнення довшого перемир'я у В'єтнамі і тамошнього тривкого замирення. Припускають, що У Тант дізнається дипломатичним шляхом через невтральні країни, які мають безпосередні зв'язки з комуністичним Північним В'єтнамом, чи комуністи готові переговорювати про збільшення Різдвяного перемир'я. Щодо мирових переговорів, то У Тант — кажуть — далі тримається своїх „трьох пунктів", за якими могло б прийти замирення: 1) одностороннє припинення Америкою бомбардування Північного В'єтнаму, 2) зменшення по обох сторонах бойових наземних дій у Південному В'єтнамі і 3) поведення мирових переговорів з участю також південно-в'єтнамських комуністів (в'єтконґу). Тим часом найбільшою подією з театру війни було перехоплення американськими літаками-джетами двох комуністичних літаків, які летіли в сторону американського воєнного корабля „Лонґ Біч" та знищення їх ракетами.

У Західній Німеччині залишиться 70.000 французького війська

Бонн. — Західньо - німецький міністер закордонних справ Віллі Брандт і французький амбасадор у Бонні Франсуа Сейду обмінялись листами, в яких німецький міністер висловив бажання зберегти на німецькій території французьке військо, а французький амбасадор потвердив, що Франція погоджується на це. Рішено промовчати поки що правний статус французького війська в Західній Німеччині, який став неясним, коли Франція відкликала всі свої збройні сили із зінтеґрованих збройних сил Атлантійського Союзу (НАТО). У Франції прийнято прихильно заяви нового канцлера Курта Кізінґера і нового міністра закордонних справ Віллі Брандта, що Західня Німеччина (Німецька Федеративна Республіка) вважає союз і приязнь між Францією і Німеччиною за головну основу европейського миру й правопорядку та що новий уряд буде намагатися затіснити взаємини з Францією. Гадають, що це станеться під час найближчих відвідин Кізінґера і Брандта у Парижі, заповіджених уже на 13 і 14 січня 1967 року. Газетні коментатори припускають, що французький президент де Голль поставиться тепер прихильніше до проблем, з якими прибудуть німецькі державні мужі, з уваги на прикрий досвід, що він його пережив з совєтським прем'єром Алексєєм Косиґіним.

Прийшло до порозуміння між родиною Кеннеді і журналом „Лук"

Ню Йорк. — 21-го грудня прийшло до порозуміння між представниками родини Кеннеді і журналу „Лук" в справі друку частинами праці Манчестера під заголовком „Смерть Президента". Журнал „Лук" погодився скреслити або змінити ті частини манускрипту, які відносяться до „приватного життя" пані Джан Ф. Кеннеді та її дітей. Таку заяву склала пані Кеннеді, а представник „Луку" заявив таке: „Пані Кеннеді відкликала свій спротив проти друкування частин книжки". Ще немає згоди між родиною Кеннеді і видавництвом Гарпера, яке має друкувати цілу книжку Манчестера в березні 1967-го року. Пані Кеннеді сказала, що її повідомили були про те, що в книжці є „історичні недокладності й перекручення". Їх справлено таким способом, що із манускрипту, який має 80,000 слів, скреслено 1,600 слів. Особи, які читали машинопис, твердять, що в машинописі були такі місця, які неприхильно ставилися до президента Джансона і виявляли ворожість родини Кеннеді до Президента.

Осідок Товариства Української Кооперації перенесено до Дітройту

Ню Йорк. (М.Х.). — Вибором п. Омеляна Плешкевича, директора 6-мільйонової української кредитової кооперативи в Шикаґо, на голову Ради Директорів Т-ва Української Кооперації, а д-ра Василя Шкудора, члена дирекції 5-мільйонової кредитівки в Дітройті, на голову Екзекутиви, закінчилися Загальні Збори ТУК-у, що відбулися в Ню Йорку 17-го грудня ц.р. в Українськім Інституті Америки. До складу Ради Директорів крім того увійшли: дир. Роман Мицик, дир. Григорчук, дир. Артимович, дир. М. Яремко (Клівленд), д-р Несторчук (Ню Йорк), п. Мороз (Боффало), ред. Володимир Несторович (Дітройт), д-р Василь Шкудор і інж. Остап Стельмах (Балтімор). До Екзекутиви вибрано, крім д-ра Шкудора, ще інж. Артимовича, дир. Романа Мицика і дир. Григорчука — всі з Шикаґа. Уступаюча Екзекутива в складі: д-р Володимир Пушкар (голова), д-р Роман Клюфас (секретар), інж. Іван Гурик (скарбник), ред. Роман Ільницький (редактор офіціозу ТУК-у), дир. Іван Шепарович і інсп. Петро Бакович, та інж. Роман Раковський запропонували перенести осідок ТУК-у до Шикаґа, або Дітройту, і у зв'язку з тим всі солідарно уступили із своїх постів. Загальні Збори попрощали названих кооперативних діячів, які майже без перерви працювали в проводі української кооперативної централі впродовж останніх 9 років. На внесення Екзекутиви дир. Іванові Шепаровичеві через аклямацію надано почесне членство ТУК-у за заслуги, які він віддав ТУК-ові за час 8-річного перебування на постах голови Ради Директорів і Екзекутиви ТУК-у. На внесення Президії Зборів також через аклямацію висловлено подяку мґр. Романові Ільницькому за його 7-річне редаґування офіціозу ТУК-у і „Самопомочі" „Наш Світ" і офіціозу ТУК-у „Бюлетень ТУК-у". Бюлетень відтепер буде редаґуватися в Шикаґо. Дир. Іван Шепарович в часі зборів перебував в шпиталі. Учасники З'їзду переслали йому побажання скорого повороту до здоров'я і до активної праці для добра української коперації. Зборами проводила Президія у складі: інж. Михайло Хроновят (голова), інж. Стефанія Пушкар (заступник голови), інсп. Петро Бакович і дир. Маріян Коць (секретарі). На залі були заступлені 14 кооператив на всіх 21. Наради проходили у виїмково культурній атмосфері, порівнюючи їх із подібними зборами інших установ і організацій. Хоч між ТУК-ом і Головною Управою „Самопомочі" існували в минулій каденції непорозуміння, то їх обговорено в дусі культурної полеміки, а меншість-опозиція (3 кооперативи на всіх 14) була потрактована як рівнорядний партнер. Її представники працювали у всіх комісіях з'їзду і була вибрана до Ради Директорів ТУК-у. Прикладом толеранції можна вважати прийняття в члени ТУК-у опозиційної кооперативи „Дніпро" вже на залі нарад, хоч реченець подання був спізнений. Уступаюча Рада Директорів відбула спеціяльне засідання в тій справі, а збори на той час були перервані. Представника цієї кооперативи вдразу вибрано до Ради Директорів ТУК-у. Високий позем нарад треба завдячувати в немалій мірі голові Зборів іжн. М. Хроновятові і всім іншим членам Президії. Резолюції, підготовані ред. Романом Ільницьким і перевірені Резолюційною Комісією З'їзду були прийняті одноголосно. Схваленням бюджету на наступні два роки і зміною статут ТУК-у закінчено З'їзд в дусі кооперативної солідарности і з постановою далі розбудовувати установу, яка нині репрезентує 22 000 членів і 22 мільйони долярів капіталу.

„ЗОЛОТІ РОКОВИНИ" — АЛЬМАНАХ УНС НА 1967-ИЙ РІК, ПРИСВЯЧЕНИЙ 50-РІЧЧЮ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ, ВИЙШОВ З ДРУКУ

Джерзі Ситі. — У видавництві „Свободи" вийшов з друку календар - альманах Українського Народного Союзу на 1967-ий рік, що має назву „Золоті Роковини" та присвячений 50-річчю Великої Української Національної Революції і відновлі Української Державности. Ця чергова рокова книга УНСоюзу має 256 сторінок та появилася в мистецькому оформленні Богдана Титли. Зміст книжки становлять: О. Олесь: Яка краса — відродження країни (вірш). Ю. Липа: з поеми „Сімнадцятий" та „Святий Юрій" (вірші); повні тексти чотирьох Універсалів Української Центральної Ради; Борис Мартос: Перший Універсал Української Центральної Ради (спомин учасника); С. Левченко: Пам'яті Сімнадцятого (вірш); А. Драган: Здійснені мрії (хроніка подій 1917-го року за повідомленням „Свободи"); Б. Кравців: Сімнадцятого року (вірш); Микола Лівицький: Слово про Петлюру; Р. Смаль - Стоцький: Початок віднови Української Державности; І. Кедрин: У горнилі революції (до проблем соборности Української Національної Революції); В. Ґалан: Пробудження нації; С. Кушніренко: Вдарило сонце; В. Кедровський: Український військовий рух 1917-го року; В. С-ко: Хлоп'ячими очима (Спомин з 1917-го року з Харкова); Г. Гордієнко: Українізація війська; Р. Купчинський: Зустріч на фронті; М. Островерха: Жмут спогадів з 1917 року; І. Світ: 1917-ий рік на Далекому Сході; С. Куропась: Перша офензива УГА; В. Трембіцький: Український національний та державний герб; Л. Луців: Як злітались орли (Українська Національна Революція в літературі); І. Л.: Як червона армія „визволяла" Україну від хліба! о. П. Понятишин: Українська справа в Америці під час першої світової війни; Я. Падох: Від Народної Ради до Українського Конґресового Комітету; К. Меннінґ: Директорія; Б. Олесницький: Спадщина 22-го січня; В. Стефаник: Марія; С. Висоцький: Літопис на стінах Київської Софії та ін. При кінці книжки поданий календар на 1967-ий рік та ряд календарних інформацій. Книжка появилася в повному 20-тисячному тиражі „Свободи" і вже з початком наступного тижня буде вислана всім передплатникам „Свободи".

Не зважаючи на багато збільшені кошти підготови й друку цього збірника, ціну на нього встановлено на тільки два доляри, в надії, що разом з пересилкою належности за календар, читачі пересилатимуть додатково пожертви на пресовий фонд „Веселки".

Фотокопія (поменшена) обкладинки календаря - збірника УНС на 1967-ий рік „Золоті Роковини" у виконанні артиста-маляра Богдана Титли. Обкладинка надрукована в чотирьох кольорах.

Помер Матвій Манізер, совєтський скульптор творець пам'ятників Шевченкові

Москва. — В середу 21 грудня ц.р. тут помер на 75-ому році життя відомий совєтський скульптор, віце-президент Академії Мистецтв СССР Матвій Манізер. Народжений в Петербурзі 1891 року в колишній німецькій родині, Манізер закінчив петербурзьку Академію Мистецтв в 1916 році. Покійний був автором і виконавцем багатьох пам'ятників не тільки в Росії, але також на Україні. Він був творцем пам'ятників Шевченкові в Харкові — 1935 р., в Каневі та в Києві — 1939 року. Відомий він також, як автор скульптури „Катерина" до поеми Шевченка, виконаної 1934 року, яка находиться тепер в Київському Державному Музеї ім. Т. Шевченка.

Молодого американського туриста засудили в СССР на три роки важких робіт

Ленінград. — На большевицькому суді у Ленінграді засуджено 25-річного американського туриста, звільненого недавно з війська парашутиста Бюла Рея Вортгема на три роки важких робіт у таборі примусової праці за те, що він продав на вулиці якомусь москалеві 35 долярів та забрав із готелю металеву фігурку ведмедя, що його большевики оцінили на 300 долярів. Крім того йому і його товаришеві, з яким названий американець прибув у вересні ц. р. до Совєтського Союзу, совєтські власті „сконфіскували" їхнє авто. Другого оскарженого, 24-річного Ґреддока Джілмора, звільнили, покаравши тільки грошовою гривнею у висоті 1.000 рб., себто 1.111 дол., за те, що він продав був в СССР нелеґально 20 долярів. Прокуратор вимагав кари 5-ох років в'язниці для Вортгема, але совєтський оборонець заявив, що кара 3-річної в'язниці занадто сувора і зробив негайно відклик до Верховного Совєта. Радник американської амбасади у Москві Джан Ґутрі гостро наватрував той присуд, звернувши увагу, що коли Совєти хочуть, щоб до них приїздили американські туристи, то мусять лагідніше ставитися до таких маловажних вибриків, як їх допустились оті два молоді американці. Гадають, що цей засуд може мати поважний вплив на становище Конґресу до справи торгівлі з Совєтським Союзом, бо головою важливої конґресової Комісії способів і засобів є конґресмен Вілбур Міллс, з стейту Аркензо, звідкілля походить засуджений Вортгем: названий конґресмен написав був просьбу до совєтського уряду за посередництвом амбасади в справі звільнення чи лагідного покарання отих двох американців, які все одно пересиділи вже 80 днів у в'язниці перед судовою розправою.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сити і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Скромний балянс сесії ОН

21-ша сесія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, яка почалась 20 вересня ц. р. і закінчилась 20 грудня ц. р., перейшла несподівано спокійно, без великих потрясень, але й із дуже скромними практичними вислідами. Взагалі зацікавлення тією сесією в міжнародному світі було мінімальне. Між 92-ма первісними справами денного порядку сесії не було справи гострого ізраїльсько-арабського конфлікту, і американська преса навіть не звітувала про більшість тих справ, що їх Генеральна Асамблея „перемолотила" в останніх днях свого існування.

Не було на тій минулій сесії ніякої особливої „кризи" з двох головних причин: бірмійський дипломат У Тант, який формально заявив, що більше не кандидуватиме на те становище, і погодився бути на ньому тільки до кінця сесії, відкликав своє зречення і прийняв одноголосний вибір на наступних п'ять років. Це була одна з тих справ, в яких ЗДА й СССР були одностайними. Мовчазного порозуміння, щоб не виявити занадто гостро своїх суперечностей і занадто не псувати атмосфери „співіснування" між ЗДА й СССР, не закаламутили такі назверхні розбіжності, як у справах прийняття комуністичного Китаю чи расово - африканських історій. Що більше, в справі засудження Ізраїлю за пляновий і зорганізований наїзд на прикордонне містечко в Йорданії, як і в справі схвалення резолюції про економічні санкції проти біло - расового режиму Родезії, СССР або йшов разом з Америкою, або мовчки погоджувався на більшість в Раді Безпеки — не заклавши свого традиційного „вета". Зате, наприклад, СССР і ЗДА знову заманіфестували активно своє „співіснування" в прийнятій наприкінці сесії конвенції про виключення космічного простору з перегонів у зброєнні і з особливою забороною ввозити туди атомову зброю.

З позитивних моментів минулої сесії варто зазначити, що знову не допущено до неї комуністичного Китаю, при чому цього року сталося це із ще більшим числом ворожих Пейпінґові держав, аніж минулого року. Можливо, що Совєтський Союз і його сателіти тільки тому кричали про конечність прийняти комуністичний Китай, бо знали, що Америка змобілізувала вже достатню кількість голосів „проти". Мати в теперішній стадії московсько-пейпінґського спору представника Пейпінґу до ОН, який з їх трибуни лаяв би Москву за зраджування інтересів „міжнародного пролетаріяту", це була не дуже приємна перспектива для СССР. А війни у В'єтнамі взагалі не заторкувано, — аж у кінцевій промові згадав про неї президент Асамблеї.

Минула сесія, як і всі попередні, не зуміла конструктивно розв'язати ні одної великої міжнародної проблеми. Залишаються поділеними Німеччина, Корея і В'єтнам, залишається перманентна криза довкола справи Кіпру, загострились відносини на Середньому Сході, де оливи до вогню додає Совєтський Союз, заінтересований у знищенні „реакційних" режимів в Йорданії та Савді Арабії, в заволодінні джерелами нафти й доступі до Перської затоки. Очевидно, що в атмосфері американсько - совєтського співіснування навіть не було ніякого натяку на колоніяльний стан в уярмлених Москвою европейських країнах. Виступ „міністра закордонних справ" УССР Дмитра Білоколоса, що українською мовою перед порожньою залею лаяв вільних українців та прославляв московсько - большевицьку імперію, тільки скріпив у міжнародному світі переконання щодо колоніяльного характеру тієї „держави".

У спадщині 21-ої сесії залишилась одна небезпечна справа: на пропозицію Британії схвалено припинити імпорт 8-ох головних продуктів з Родезії і не вивозити туди газоліни та моторів. Якщо ця постанова не спричинить упадку біло - расового уряду Єна Сміта в Родезії, то це буде такою дискримінацією Об'єднаних Націй, як була дискримінацією Ліґи Націй її постанова в 1936 році про економічні санкції проти Італії за її похід проти Етіопії: ті санкції виявились паперовими й з того часу Ліґа Націй покотились до упадку. Об'єднані Нації зросли вже до 122 членських держав, але, не маючи екзекутиви, з щонайменше півсотнею держав-членів, які не цікавляться ніякими іншими проблемами, крім власних, з СССР і його „вето" — вони є безсильною організацією, яка існує так само *непомітно, як непомітно радила й скінчилась* 21-ша сесія Генеральної Асамблеї.

Д-р В. Шандор

ДОБРА НАГОДА

50-ліття Української Народньої Республіки в світлі сучасних політичних вимог

I

Протягом нашої визвольної боротьби, яка триває вже три століття, ми боролись під різними кличами: за віру, народ, честь, славу, Христову віру, але найменше висували клич власної державности. А якщо вели боротьбу й під цим кличем, то вороги затирали його сліди в історії.

Від Полтави до 1918 року минуло 209 років. Довга історична перерва, в якій нема слідів центрального вияву зорганізованої державної волі народу. Для бунту нема приписаних форм і способу, натомість державний вияв волі народу підлягає певній прийнятій формі і способу. І в цім власне велике правно - політичне значення 22 січня 1918 року, бо акт проголошення держави відповідав виявленій волі української нації, як і міжнародно - правним приписам із засадою самовизначення включно. Збройною обороною своєї держави Україна скріпила цей державний вияв. Цим актом Україна здобула міжнародне визнання, стала суб'єктом міжнародного права і була інтабульована в світі як незалежна держава.

Відвічний ворог України, Москва, з властивою їй ненавистю та жорстокістю нищить від часів Мазепи по сьогодні власне ці сліди української державности. Нищить їх в Україні і нищить у вільному світі, затираючи сліди української державности у власних і чужих публікаціях. Москва фальшує всенародний державний вияв волі українського народу і зводить його до отаманщини, до власної внутрішньої проблеми. Подібними слідами йдуть і інші наші сусіди, які й собі ставлять „правне домагання" до українських державних територій.

Якщо є правдивою засада, що „ворог диктує, яку політику треба вести", то близьке п'ятидесятиліття є доброю нагодою для нашої політичної сповіді. Вороги української державности диктують нам потребу централізації сил і розуму, потребу спільної та одностайної оборони наших соборних і визвольно - державних позицій. Наші вороги диктують нам потребу того, чого ми власне не хочемо робити, а саме — політично сконсолідуватись.

Правно - політичний аспект української соборної державности сьогодні

Найбільшою політичною помилкою Антанти після першої світової війни було те, що вона не признала за українським народом голошену нею засаду самовизначення і не підтримала державних змагань України. Наслідки цієї помилки дошкульно відчуває й сьогодні увесь вільний світ. Внаслідок такого стану українську державну територію поділено, крім СССР, ще між трьома державами: Польщею, Чехо - Словаччиною й Румунією, в складі яких ті землі знаходились до початку другої світової війни. Протягом того часу кожна українська земля жила своїм власним, відокремленим політичним життям і себе відповідно до окупаційних вимог політично виявляла. Таким чином кожна українська земля створила свою власну політичну репрезентацію, беручи участь у виборах і висилаючи своїх представників до парляменту тої чи іншої держави.

Друга світова війна мала для української справи зовсім протилежний вислід: настало об'єднання українських державних територій при Українській ССР, хоч ще не всіх. У зв'язку з цим виникли нові правні й політичні проблеми, які вимагають нашої основної аналізи. У першій мірі це відноситься до приєднання Західньої України на основі рішення в Ялті, приєднання Карпатської України до УССР на основі чехословацько - совєтського договору, постійного зменшування території України на північному сході, забору її під адміністраційну владу РСФСР, відношення до українських етнографічних територій поза Україною, як Лемківщина, Пряшівщина та ін. Це — політичні проблеми першорядної ваги, у відношенні до яких, на жаль, українські політичні проводи не виробили досі спільного, узгідненого становища.

Крім наведених проблем, є ще цілий десяток, які прямо зв'язані з визвольною справою України і до яких ми не маємо узгіднених позицій.

При цій нагоді хочу вказати на однобічне й непродумане основно становище УККА, мовляв: „УККА повинен в межах можливостей оминати дебат на теми територіяльних проблем між поодинокими націями, поневоленими тим (московським) імперіялізмом та колоніялізмом".

Це — однобічне зобов'язання для українців саме тоді, коли сусіди України дуже голосно говорять про свої „претенсії" до окупованих ними колись державних територій України. Вони своїми публікаціями і криком нахиляють у свою користь публічну опінію світу, яку ми мовчанкою не змінимо і не здобудемо для нас. Саме час, щоб ми подали політичному світові свою інтерпретацію історичного й правного розвитку між Україною і її сусідами, одностайно виступили як господар тих земель і в цьому напрямі використали всі арґументи, які промовляють в нашу користь.

Тому, якщо наші сусіди не мовчать, то й ми повинні переходити від дотеперішньої перманентної оборони до доцільної атаки. По цій лінії визвольної праці мусимо прихилити в свою користь міжнародний дипломатичний світ, бо це покищо єдине для нас доступне поле. Не сміємо забувати, що у випадку будь - яких змін в сучасному стані Центрально - Східньої Европи поодинокі народи, сусіди України, легко перетворять свої сучасні комуністичні армії в національні, які зможуть поставити проти України в цілі поновної окупації її земель. Для створення своєї національної армії Україна потребуватиме більше часу. Тому мусимо придбати в міжнародному світі приятелів української соборно-державної концепції, щоб виважити наші початкові недомагання на військовому полі. А цього ні в якому разі не можна зробити мовчанкою.

Роман Смаль-Стоцький

УКРАЇНЦІ В АВСТРАЛІЇ

Появилася справді монументальна праця про українців в Австралії, видана заходами Наукового Товариства ім. Шевченка в Австралії, як 15-ий том Бібліотеки Українознавства НТШ. Ця праця вийшла теж старанням Союзу українських Орган. Австралії, Мельборн 1966. Вона має 862 сторінки друку і велику кількість фотографічної документації. Цю книжку надруковано в друкарні Б. Ігнатова, в Мельборні.

На вступі цієї книжки подано привіт від прем'єр-міністра Австралії Г. Е. Гольта та статті посла А. А. Калвела, лідера Робітничої партії, — сенатора Ф. П. Мк Мануса, провідника Демократичної партії, і федерального секретаря, — сенатора И. Р Гортона, міністра праці і шкільництва, — посла Е. Г. Вітлема, заступника лідера опозиції в парляменті, а з черги вступне слово Управи СУОА, в якому подано історію виготовлення цієї праці.

Ця книжка містить у собі синтетичні статті В. Олійника „Шляхами минулого", Т. Ляховича „Ідемо до Австралії", І. Рибчина „Психосоціяльне обличчя українського поселенця в Австралії", Є. Завалинського „НТШ в Австралії", Єп. І. Прашка „Українська Католицька Церква в Австралії і Новій Зеляндії", С. Завалинської „Єпископські свячення о. д-ра І. Прашка", о. А. Теодоровича „Українська Автокефальна Православна Церква в Австралії і Новій Зеляндії" та цього ж автора „Преосвященний єпископ Варлаам", М. Болюха „Союз Українських Організацій Австралії", Р. Павлишина „Відношення до австралійського середовища", С. Яськевича „Українська громада Нового Південного Велсу", того ж автора „Зовнішні зв'язки НПВ", І. Дібрівного „Історія Української Громади в Сефтоні, НПВ", В. Домовича Діяльність Відділу Української Громади в Мерілендсі", Н. Турцевича „Українська Громада в Горнсбі", П. Гріна „Українці в Воллонґонґу", М. Німцева „Українці в окрузі Нюкастлу", В. Дубова „15-річчя Української Громади Вікторії", Я. Булки — дві статті „Зовнішні зв'язки УГВ" та „Культурно - мистецька діяльність УГВ", В. Дубова — друга стаття „Філії Української Громади Вікторії", С. Міська „Перший Український Народний Дім в Мельборні", І. Ващишина „УГПА — найстарша Українська Громада в Австралії", Ю. Гавришкевича „Праця на зовнішньому відтинку у ПА", Р. Павлишина „Українська Громада Квінсленду" та друга стаття „Зовнішні зв'язки УГ Квінсленду", І. Панасюка „Українська Громада в Окслею", І. Головацького „Про перших поселенців українського походження в Квінсленді", М. Буткевича „Історія організованого громадського життя українців Західньої Австралії". Я. Микитюка „Українське організоване життя в Нортгемі, ЗА", Я. Булки „Українська Громада Тасманії", М. Мандрика „Хроніка Української Громади в Канберрі", В. Федорка „Українці у Веллінґтоні (Нова Зеляндія)", В. Креховця „Поселення українців у місті Окленді (Нова Зеляндія), Л. Гордієвої „Союз Українок Австралії". Г. Кутцика „Українське студентство Австралії", В. Завалинського „Товариство Українських Студентів - Католиків „Обнова" в Австралії", К. П. С. „Пласт в Австралії", А. Чубатого „Спілка Української Молоді (СУМ)" І. Завади „Українська Молода Громада", В. Вілинського „Наші культурно-мистецькі сили", І. Брозницького „Українське шкільництво в Австралії", І. Любчика „Союз Українських Комбатантів", О. Питляра „Вільна Думка 1949-1964", Б. Ігнатова „Часопис „Українець в Австралії", Є. Завалинського „Українська католицька преса в Австралії", К. Каздоби „Т-во Приятелів Творчости М. Зерова в Австралії", С. Радіона „Бібліографічний огляд", М. Ліщинського „Українська кредитова кооператива „Дністер" в Мельборні", Л. Зозулі „Українська Кредитова Кооператива з обмеженою порукою в Аделяйді", І. Любчика „Українська Громада — Кооператива в Сіднеї", видання дирекції кооперативи п. н. „Кооператива' Наша майбутність' ", М. Гриневича „Український відділ Австралійського Червоного Хреста в Мельборні", стаття управи Т-ва п. н. „Українське Товариство Інженерів в Австралії", І. А. Гриневича „Українці в державній австралійській статистиці", С. Радіона „Наші втрати", Д. Пирогова „Український спорт в Австралії", І. Любчика „Товариство Сприяння УНРаді в Австралії", В. Литвина і М. Шеґедина „Українська делеґатура АБН на Австралію і Нову Зеляндію", В. Білинського „ДОБРУС в в Австралії", і заключне слово НТШ — СУОА.

Появу цієї праці треба відзначити як велику подію в житті всієї нашої еміграції. Бо еміґрація наших людей до Америки або Канади, Арґентини чи Бразилії — була в дійсності тільки інтеґрацією — втіленням нових іміґрантів у стару українську іміґрацію, в її св. Церкви та культурні і братські організації.

Але еміґрація до Австралії — це цілком інша справа. Там не було нашої зорганізованої еміґрації до другої світової війни, а було дослівно кілька людей. Тому була це дійсно „подорож у невідоме" — в австралійсько - англійську гущу, це був ризиковний експеримент, великий іспит для нашої інтеліґенції і всього громадянства, чи їм вдасться створити в Австралії свою національну спільноту із своїми церковними і політично - культурними організаціями та їх провідними ієрархами. Чи не розбіжаться нові еміґранти, як руді миші, по великому австралійському континенті, а за чверть століття по них і слід загине?...

Чверть століття минуло — і ця прецінна праця є звітом української спільноти в Австралії — для всієї еміґрації у вільному світі і для всієї поневоленої України, про те, що українська спільнота на тому континенті створила у поодиноких ділянках свого життя — в релігійній, науковій, культурній і політично - громадській. Яку пошану вона здобула собі, й для України в Австралії, — вказують передмови чолових осіб австралійської влади.

Ця праця є великим не

(Закінчення на 5 стор.)

І. Зінько

ЗГРАЯ-БАНДА

(Спогад)

Прилюдно їх називали „приставники", а поза спинами — хто як хотів: „скажені собаки", „банда", „грабіжники"... І їм ці імена більше підходили.

Отож зграя скажених собак не минула й Охріменкового двору. Вона, як та чума, ходила по селу тієї осени. Мабуть, уже в кожнім дворі була, а двір Максима Охріменка чомусь минала. Деякі сусіди вже шепотіли, ніби він має з ними „блат".

Та сьогодні рано „загостили"...

Як вихор налетіли!

Ніби навмисне готовили цю атаку. Як грім з неба, ввалилось на подвір'я десяток грабіжників у пошуках збіжжя.

— Странє хлєб нужєн!..

— Хлєб для стройкі тяжолой індустрії!

— За виповнєнія хлібозатівлі! — це вже дурень-малорос вигукує.

Всі озброєні знаряддям „будови комунізму": в одного лопата в руках, у другого молот, в інших кирка і залізна ключка.

Ох, та ж залізна ключка!

Колись нею дядьки смикали сіно з скирти для корів, чи солому, і хто тоді міг подумати, що та ключка буде „виконувати плян хлібозаготівлі", що вона стане в більшій пошані, ніж найкращий хлібороб у селі, стане „передовицею в боротьбі з куркулем, як клясою".

А все через одного хахла.

Розказують, як то почалось:

Ці ж банди грабіжників у перші місяці минулої осени багато знайшли збіжжя. Люди ховали його в солому, у сіно, в полову, в стріхи...

Одного разу знайшли в когось кілька мішків жита в скирті соломи на току. Витягли ті мішки і чекають на підводу, стоять, курять, а наш дурень - хахол:

— Га-га-га... А тут нема пшениці?... — витяг ключку із скирти соломи і пхає її в землю під скирту. Інші дивляться, сміючись з дурня. Ключка. На їх здивування, ключка легко полізла в землю.

— Бачиш, бачиш! — радіє дурень.

— Копай лопатой! — нетерпляче вигукнув москаль, присланий із центру на „викачку хлєба".

Відкопали — п'ять мішків пшениці.

Всі залізні ключки по всій Україні пішли тоді в рух, ковалі день і ніч кували їх.

Дурень - хахол і його винахід — ключка.

Та ключка знайшла тисячі центнерів збіжжя по всій Україні.

Тепер вона, ця ключка, залетіла в Охріменків двір.

Мабуть, змовилися перештрикати ввесь двір і город, щоб щось знайти. Один пішов попід тином і колов землю — щокрок і дірка, дірка. Так ішов аж до межі з сусідом, повертав понад межею і знов повертав. Інший колов ключкою попід сарайчиком і в ньому, навгороді; ще один в садочку попід кожною вишнею і сливою.

„Молотобойці" мали роботу в хаті: перше обстукали всю підлогу, чи десь не бухкотить, тоді взялися до печі. Біля печі вже й не „бухкали", просто били молотком піч зверху, де сплять, потім усередині довбали черінь, колупались у припічку.

Піч руйнували...

Діти просили, благали, плакали:

— Де будемо тепер спати...

Нічого не помогло — піч розвалили.

Кілька тижнів не було в хаті теплої печі, не було де душі нагріти. Мати находилась, поки знайшла трохи цегли - сирцю, щоб поправити.

Скололи ввесь двір, ввесь город, дірка біля дірки — всю святу землю скололи, не знайшли нічого.

Максим цієї осени не дав промаху. Минулої осени знайшли дві великі ями, добру фуру зерна вивезли з двору.

— І який я був дурний! Нащо було закопувати в одну яму так багато?.. По мішечку — двадцять ямок. Десять знайдуть, а десять ще лишиться, — казав Максим жінці.

Так і зробив цієї осени. Розтикав по мішечку в багатьох місцях, і то в таких місцях, що й подумати не можна.

Вони йшли в двір, шукали в садочку, а не знали, що вже дві ямки переступили: одну на хвіртці, а другу на воротях. Один штрикав ключкою попід тином, а Максим закопав два мішечки по другий бік тину, просто на вулиці. Гарно зняв дерен під тином, закопав, і знов його так само склав — трава росте. Тільки чекав темної ночі, а темні ночі осінню бувають.

А ще більше Максим заніс і закопав у полі.

— Хай ідуть і штрикають все поле, що тягнеться десять верст, аж до Роздолля.

— Хай шукають, щоб їм руки всохли!..

Степан Риндик

ДЕЩО З НАШОЇ МОВНОЇ ПРАКТИКИ

(3)

Залпи відчаю рвуться
із горла (155).

„Залпи" — сальви, одноразові стріли з кількох знарядь. Походить від латинського „сальве" — будь здоров, перейшло через Францію і дісталося до московської мови з Німеччини, де „с" і „в" перейшли в „з" і „п".

З тряпкою брудною
на устах (156).

„Тряпка" — ганчірка, шматка, шматина, стирка.

Бо мені трішечки
повезло (167).

По-нашому мало б бути: пощастило, поталантило, повелося, пофортунило.

Ці приклади свідчать, що навіть у мову найвизначніших наших поетів вдираються московські приблуди. У кожному разі, в царині мови становище на Україні загрозливе, і на нашім обов'язку лежить невідступна й уперта боротьба з русифікацією, боротьба всіма засобами.

19. Член, членка, членкиня... В цьому уступі буде мова про потрібний нам неологізм (новотвір у мові). Коли жінка чи взагалі особа жіночої статі входить у склад якоїсь громади, то часто постає питання, як її називати: членом тієї громади, чи членкою її, чи членкинею, чи може ще якось. Нерідко при цьому виникають суперечки. Щоб вияснити хоч трохи справу, подам деякі відомості з етимології слова „член".

Член — книжне слово в нашій мові. Дісталося туди з церковно - слов'янських книг. Там воно означає складову частину чогось. Прикладом цього може бути збірка християнських догм, т. зв. „Символ віри", що складається з дванадцятьох членів — окремих догм. Наша народна мова слова „член" не має. Тільки в словнику Ів. Верхратського, доданому до його книжки „Про говір галицьких лемків", знаходимо два слова того самого кореня і значення: „челенко-ка" і „челенок-ка". Це дуже солідне джерело, що виключає всякий сумнів. Можливо, що з цими словами якось споріднені: чиколонок, чиколодок, чиколоток, щиколодок, щиколоток. Усі вони означають частини або сустави пальця, що сполучаються суглобами.

У московській книжній, а тепер і щоденній мові вживається „член", у болгарській — члан, у чеській — член і чланек, у словацькій — член, у польській — члонек.

Загально беручи, можемо сказати, що іменники в нашій мові не зазнають родових змін, себто не міняють свого роду, як воно дістється з прикметниками, числівниками й займенниками (добрий-добра-добре, третій-третя-третє, мій-моя-моє). А проте деякі іменники таки мають закінчення чоловічого і жіночого роду. Ось кілька прикладів: кум-кума, кур-кура, курок-курка, лебідь-лебідка чи лебедина, жнець - жниця, ткач-ткаля, кравець - кравчиня, купець-купчиха, Мирослав - Мирослава, українець-українка, турок - туркеня, німець-німкеня, монах — монахиня, вовк-вовчиця і т. ін.

Із цих прикладів бачимо, що нема одного способу творення жіночих відмін. І тому, хтівши витворити жіночу відміну до слова „лен", можемо зовсім вільно вибрати собі будь-який із тількищо поданих зразків. Але ні одна спроба не задовольняє нашого вуха. Идеться власне про те, щоб вийшло влучно, себто щоб сподобалося вам та іншим. А це дуже тяжка річ, бо кожна людина має якийсь свій смак і свої уподобання в області мови. Мені особисто здається, що доброю жіночою відміною слова „член" було б слово „членка". Доброю властивістю цього новотвору була б його проста будова. Абсолютно нічого не бракує слову „членкиня". Можемо теж уживати і одного, і другого слова рівнобіжно, залишивши остаточний вибір часові і незнаним нам законам еволюції мови.

Пригадуючи записані Ів. Верхратським слова з лемківського говору „челенко" і „челенок", могли б ми зовсім спокійно, замість слова „член", уживати „челенок", а для осіб жіночого роду — „челенка". Можна бо думати, що „челенок" не дісталося до нас із церковно-слов'янських книжок, а є самостійним витвором нашого народу. А свої рідні витвори треба цінити і шанувати, навіть тоді, коли час і несприятливі обставини не дали тим витворам запанувати в мові на всіх просторах її поширення.

20. Рекорд, пластинка, платівка. В Україні словом „рекорд" називали майже виключно найвище досягнення в якомусь ділі, найчастіше в спорті. Але в англійській мові це слово має більше значень і часто-густо вживається для означення таких понять, як список, реєстр і фонографічний відбиток. У нашій пресі і в прилюдних виступах здебільшого фігурує цей третій випадок. Рівнобіжно з цим чуємо не раз назви: пластинка і платівка. Було б добре запровадити тут якийсь порядок.

Насамперед обмежитись тільки одним-єдиним значенням слова „рекорд", а саме вживати його виключно в розумінні найвищого осягу, як це здавна практикується в Україні. Всі інші значення заступити своїми словами, як от список, реєстр. Тільки на певні труднощі натикаємось при виборі назви для тієї речі, що має на собі фонографічні записи. Подані вище терміни — „пластинка" і „платівка" — не здаються нам влучними. Слово „пластинка" походить від слова „пласт", що зустрічається в різних слов'янських мовах, починаючи старослов'янською. Є воно і в нас і означає те саме, що іменники верства, шар, скиба, штих („Пихи на чотири штихи", — народна приповідка). Маємо слова того самого кореня: пластун і пластувати в розумінні плазувати, повзти. Пластунами називали кубанці тих козаків, що провадили розвідку під час воєнних операцій. Але слово „пластинка" належить до чисто московських витворів. Воно означає плоску (плескату, пласку) дощечку, на що в нас є свої слова: „плашка" (від слова „плаха" — дошка) і „плитка", що теж подибується в різних слов'янських мовах і споріднене з грецьким „плінтос". Воно відоме на всій нашій території.

Другий термін „платівка", уживаний поруч чи замість „пластинки", не годиться, з уваги на невідповідне значення. Це — димінутив слова „платва". А платвою називаємо бальок, що йде горою вздовж стіни і що на нього спираються крокви покрівлі. Завсіди має форму довгого бруса, а не плити. Тому залишається пристати на слово плитка. Це, на нашу думку, було б найкращим еквівалентом і заступником англійського слова „рекорд" у розумінні фонографічного запису. А ще кращим терміном було б слово, що його знаходимо в „Англійсько-українськім словнику" д-ра В. Лева - І. Верб'яного, а саме — кружок, чи для більшої точности „грамофоновий кружок", або й „фонографі-

(Продовження на стор. 4-ій)

Ню Йорк, Н. Й.

З ЖИТТЯ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО КЛЮБУ

Дотеперішня діяльність діяльність ЛМКлюбу хоч і була у багатьох випадках цікавою та усе ж ніколи не дійсно клюбовою. Це були доповіді, музично - літературні вечори, концерти, виставки, обговорювання, які виповнювали цілий вечірній час. На прості товариські зустрічі у таких випадках часу вже не лишалося. У цьому сезоні управа клюбу намагатиметься влаштувати кімнати, до яких громадянство могло б приходити перевести своє дозвілля, зустрінутися з людьми, — кімнати, що відчиняли б свої двері не один раз у п'ятницю, а були постійно в послузі громаді. Не припиняючи праці в попередніх формах (концертового характеру програми відбуватимуться й далі, бо є чимало проєктів цікавих нових програм), Клюб намагається, передусім, пожвавити чисто товариське життя й стати місцем зустрічі, не пов'язаним ні з якою з наших відокремлених організацій, а невтральним тереном.

Це конечно, передусім, для нашої молоді, яка ще більше як старші шукає, де б зустрінутися й товчеться під Народним Домом, бо інакше не має де. Не має вона місця, де б просто прийти та розважитися, потанцювати у своєму українському товаристві. Ця молодь могла б мати й свої власні програми, творити гуртки молодих поетів, музик, чи шахістів. Вона моглаб мати й свою власну автономну управу й, очевидно, мала б місце й в Управі Клюбу.

І з таким розвитком товариського життя виникли б і зовсім непрограмовані обговорення, викликані поточними подіями — нашими й світу. Пощо чекати, заки управа пошукає доповідача, коли якраз тепер відбувається виставка й тут же є мистець-автор і є нагода і познайомитися з ним ближче і щиріше з ним порозмовляти. Бо всі інші обговорення мають надто умовний характер. Тільки в імпровізованих обговореннях могли б впасти слова правди, якої так бракує в офіційних, підготованих. І для мистця така зустріч із своєю авдиторією була б дуже важливою. І не тільки для мистця, може ще більше для письменника, критика, чи публіциста. Доброслівні думки їх падають в порожнечу, бо без щирого невимушеного обговорення не твориться довкола них громадська думка. Клюб міг би допомогти у творенні такої думки, гуртуючи у своїх стінах організовану авдиторію.

Одною з нових форм праці будуть і клюбові вечори. 30-го вересня відбувся перший такий клюбовий вечір, присвячений зустрічі із співаком та бандуристом Володимиром Луцевим.

Він вперше приїхав до ЗДА і розпочав свої гостинні виступи. Володимир Луців працює виключно у своїй професії й має за собою поважні успіхи. Він виступав у Лондоні, Парижі, Берліні, Брюсселі, Амстердамі, Римі — у всіх європейських країнах, за винятком скандинавських та Португалії. Його часто запрошують радієві та телевізійні компанії. Численні прихильні рецензії про його виступи з'являлися у провідних европейських газетах.

Чужинецькі кола, перед якими переважно й виступає В. Луців, виявляють зацікавлення, у першу чергу до малознаного їм українського національного інструменту бандури. Переважне зацікавлення у бандурі виявила й українська авдиторія Л. М. Клюбу, бо самі слова — бандурист, чи кобзар — символічні для нас. Та й справді бандура могла б бути символом не тільки української музики, а й цілої історичної долі українського народу — між Сходом і Заходом. Бандура це українська синтеза кількох інструментів, що прийшли до нас двоїстими шляхами. Із сходу прийшла монгольсько - половецька кобза, а з заходу дві видозміни люти - пандора (від якої й походить назва бандура) та теорба український торбан, або панська бандура. Вже з часів Київської Руси бандура поширилася й стала побутовим українським інструментом. Незабаром створилися й музики - професіонали, що присвятилися бандурі — кобзарі, або ж бандуристи.

Горе й недоля України не могли не відбитися на створених ним піснях. А логічним висновком з тих переживань був заклик до боротьби, до привернення волі. Кобзар був не тільки народним поетом, чи музикою, але й борцем.

І саме тому кобзарі почали зникати. Чого не доконав царат, довершили большевики. Кобрарі зникли. Останній автентичний запис співу народного трибуна — кобзаря зроблено у 1927 році, в Києві, співав „думу про Петлюру"... Справді символічний кінець для символічного інструмента.

Кобзарів можна було знищити, але ніхто невсильний був знищити їх твори і частина їх зберіглася у записах вчених. Воскрешування їх у живому виконанні — справа незвичайно великого значення. Слухачі бандуриста В. Луцева переконалися в тому, яку безпосередню силу християнської віри та прадідівських заповітів боротьби зберегли ці вікодавні духовні пісні та думи. Це справжній „дух нашої давнини" й слухати його це більше, як дивитися на руїни гетьманських палаців, бо в талановитому виконанні ці думи стають живіші від усього сучасного. Справді великі люди були наші кобзарі, коли твори їх через віки запалюють нас.

Виконання В. Луцева було глибоке, щире й пристрасне. Праця, до якої він взявся велика, почесна й заслуговує на повну увагу. Живе виконання кобзарських пісень та дум робить таке сильне враження, що хотілося б просто порадити нашим батькам, провідникам шкіл українознавства Пласту, СУМУ — дати нагоду нашим дітям і молоді почути заповіти наших славних кобзарів. Виконання В. Луцева багато в чому відрізнялося від виконання народних кобзарів. Поставлений, вишколений голос вже є стилевою зміною у виконанні дум. У виконанні В. Луціва бандура знову стає збуджувачем українського в українцях. Як сольо на бандурі В. Луців виконав ґавот М. Лисенка й треба сказати, що попри технічну недосконалість бандури, музика ця прозвучала приємніше, як на фортепіяно.

В. Луців виступає і як співак й припускаємо, що свою професію співака ставить понад бандуру. Коли так, це помилка. Може в чужинців матиме він більший успіх співацьким своїм талантом, але на нас незрівняно більше враження зробило відроджуване ним мистецтво кобзарів. Як співак В. Луців виконав арії з італійських опер та пісні Січинського й Бобикевича. Чудово акомпаніювала Калина Чічка-Андрієнко.

Програма була дуже коротенька і після неї усіх присутніх запросили до спільного чаю з артистом. В. Луців розповідав, як учився на бандурі, як йде його життя, які його пляни, погляди і т. д. Клюб дав присутнім змогу пізнати артиста і як людину. Треба сказати — і так і так — він усім дуже сподобався.

Б. Р.

Нюарк, Н. Дж.

РОКОВИНИ БАЗАРУ

В неділю 20-го листопада в Українській Православній Церкві Святого Вознесення за участю великої кількости присутніх з прапорами організацій товариств прихильників УНР і ОДУМУ відправлено Панахиду по св п. „Героях Базару". Відправив Панахиду от. прот. М. Харіщак, сказавши тепле слово про замучених Героїв, що віддали своє життя за Україну, а вечером цього ж дня влаштовано академію присвячену „Героям Базару" в 45-ту річницю їхньої трагічної смерти.

Академію відкрито американським гимном, що його на піяніно відіграв студент коледжу Михайло Шкварко.

Сцена освічена темно-синім світлом. На небі з-за хмар видніє місяць. В далині українське село з церквою, де було посаджено на ніч в с. Малі Міньки з 20-го на 21-го листопада 1921 року військовополонених українців, борців за волю України. На передньому пляні велика могила з березовим хрестом та вишиваним рушником на ньому. Це нагадувало поле, на якому розстріляно і поховано 359 лицарів Базару. На перехресті хреста виднілось ясно освічене червоним світлом число 359. На тлі цієї картини члени молодечих Організацій ОДУМУ, СУМУ і ПЛАСТУ внесли і склали на могилу зелений вінок з різнокольоровими квітами, та двома довгими по обох сторонах вінка жовто - блакитними стрічками. Самі ж стали на струнко по одному боці символічної могили.

І тут при темно - синьо освіченій сцені і гробовій тишині на залі, з за - могили виходить наче тінь з кривавою перев'язкою на голові в військово - подраній щинельчині мученик Базару. На залі напруження. Темно синя сутінь — напів затьмарений місяць освічує могилу, почесну варту, що стоїть коло неї і тінь. Тінь вояка загробним голосом, наче з могили проказала:

Вкраїна нам звеліла і ми пішли,
І впали тут ми, вірні заповіту батьків своїх,
О, хто ви б не були, підіть і розкажіть про нашу долю світу, . . .

І вдарить меч, знов шабля заблистить
І встане край потоптаний і милий,
Ідіть же і сповістіть по всьому світу,
Що чуєте із нашої могили...

Хай знає брат, що йде на боротьбу,
Хай знає друг і ворог хай почує,
Що тільки тіло наше у гробу,
А дух живий він волю нам чатує.

По закінченню цих слів вояк скрився знов у могилу, а десь недалеко із-за сцени пролунав голос: Це було 21-го листопада 1921 року. 45 років тому. Тоді падав великий сніг. На цім закінчено першу частину.

Ця сценка зробила глибоке враження на глядачів і зокрема на наше підростаюче покоління, на нашу молодь. Рецитації чи сценки з мистецьким хистом виголошені, глибоко залазять в душі слухачів, та на довго залишаються в пам'яті.

Рецитації, інсценізації, сценки з українською тематикою, а особливо сценки з наших визвольних змагань, і зокрема театр, пісня і музика є цими чинниками, що зможуть втримати нашу молодь, від асиміляції і збудити в неї любов до українського мистецтва, до нашої минувшини. Робім же наші академії з найкоротшим рефератом, а даймо нашим глядачам яскраву, добре підготовлену, мистецько оформлену сценку з тої події, якій ми присвячуємо цей день. Тоді наші академії не будуть світити пусткою.

Після цієї вступної частини, відкрила академію голова Філії місцевої Молодечої Організації ОДУМ панна Ірина Котляр. На її прохання вшановано пам'ять лицарів Базару однохвилинною мовчанкою.

15-ти хвилинний реферат про Базар зробив голова Товариства Прихильників Української Народної Республіки п. К. Степовий.

Хор Юного ОТУМ-у в Нюарку під кер. диригента п. В. Пташинського виконав чотири пісні. Цей дитячий хор Юного ОДУМ-у налічує в собі 20 співаків, дітей від 7 до 13 років, проте він проспівав пісні з особливим хистом. Безперечно, що це заслуга досвідченого диригента, яким є п. В. Пташинський.

Хор октет (жіночий хор з 8 осіб, з добре підібраними голосами) під кер. того ж дир. п. В. Пташинського проспівав також чотири пісні. Виконання було бездоганне. Бажаємо цьому хорові на чолі з його старостою п. Л. Приходько ще більших успіхів, щоб він міг перетворитися в справжній хор. По хорові виступила з деклямацією „Баляда про серце" слова І. Багряного п-ні Лідія Приходько, яка з хистом виконала своє завдання.

На закінчення програми місцевий хор церкви Святого Вознесення під кер. дир. п. П. Шкварка виконав чотири пісні. Як попередні два хори так і цей церковний хор виконав свій обов'язок з повним успіхом. Цей хор започаткував спів національного гимну „Ще не вмерла Україна", до нього прилучилася вся публіка.

Академія пройшла з повним успіхом. Заля була заповнена вщерть. В академії взяли участь всі люди незалежно від їх політичних чи релігійних переконань. На ній була заступлена наша українська молодь з молодечих організацій ОДУМ, СУМА, Пласт. Публіка щиро дякувала за всі виконані точки.

К. Степовий

Конференція членів Товариства кол. Вояків УПА Америки і Канади

12 листопада відбулася в Українському Домі „Дніпро", 5-та з черги Конференція членів Товариства колишніх вояків УПА в Америці і Канаді. В конференції взяло участь понад 28 членів, що заступали Головні Управи Товариства Америки і Канади, та відділи: Боффало, Ню Йорк, Клівленд, Рочестер, Йонкерс, Ютіка і Торонто. Нарадами проводила президія в складі: М. Грицков'ян — голова, В. Макар — секретар, І. Ділай і М. Куллик — заступники. Нарада проходила під знаком гідного відзначення 25-річчя УПА в 1967 році. Учасники конференції вислухали інформації членів головних управ, перевели дискусію та винесли постанови в справах загальноукраїнських і внутрішньо-організаційних, як: гідне і достойне відзначення повстання УПА у 25-річчя, видання книжок про УПА в українській, англійській і еспанській мовах, видати філателістичний випуск упівських карт, наліпок і поштових марок, вмістит низку статтей в нашій пресі, та передати чотири радіопередачі в Україну, розписати конкурс мистців -малярів на найкращий твір з тематикою УПА, впровадити упівську тематику у виховну систему літніх таборувань СУМ, Пласту-у і інших молодечих організацій, поробити, взглядно докінчити всі попередні заходи в цілі поставлення пам'ятника сл. п. генералові Чупринці-Шухевичеві, (проєкт мистця Черешньовського), виготовити пропам'ятний ґудзик для учасників рейду УПА на захід, (20-річчя), та перевести окремі святаздвиги в поодиноких місцях нашого поселення. Обидва Тов. кол. вояків УПА відмітять при цій нагоді і 15-річчя свого існування в Америці і Канаді. По закінченні ділової наради, що пройшла з великим успіхом відділ Т-ва кол. вояків УПА у Боффало влаштував для учасників Конференції і запрошених представників Організації Визвольного Фронту, спільну вечерю, яка пройшла в гарній й милій атмосфері. Господарем вечері був секретар відділу В. Шарван, що представляв окремих гостей та поклику-вав до слова. Промовляли: інж. Квасницький, д-р Н. Процик, д-р М. Лоза, інж. І. Чмола, ред. В. Дідюк, інж. С. Голяш, М. Перцак, Л. Футала й інші. Українська радіопрограма В. Шарвана вітала учасників конференції в суботній авдиції. Зроблено пам'яткові знимки, а вечором того дня відбулася в домі „Дніпра" гарна товариська забава з танцями.

Конференція уповажнила Головну Управу Т-ва кол. вояків УПА в Америці, вислати привітального листа, до Їх Еміненції Блаженнішого Верховного Архиєпископа Митрополита і Кардинала Кир Йосифа з нагоди його 50-річчя священства і закінчення частинної будови Українського Університету в Римі.

В. Дідюк

Денвер, Колорадо

ЮВІЛЕЙНЕ СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

6 листопада Українська Православна Церква св. Покрови святкувала 10-ліття свого існування.

З нагоди цього великого св'ята прибув до Денверу Єпископ Олександер. Архиєрейську Службу Божу відправив Владика в супроводі о. прот. Т. Діятеловича. Співав церковний хор під управою інж. Ю. Сластіона. Владика у своїх словах підкреслював значення любови та відданости до всього, що нам рідне та дороге.

Українці Денверу своєю численною присутністю задемонстрували свою відданість до церкви та українського народу.

Після Служби Божої відбувся св'яточний обід з мистецькою програмою, на якому представники українських організацій привітали Владику та передали настоятелеві та членам парафії найщиріші побажання успіхів у дальшій праці. Сестрицтво св. Анни при місцевій парафії доложило всіх зусиль, щоб зробити це свято величавим. Щире спасибі їм за їхні труди!

При цій нагоді треба підчеркнути заслуги о. прот. Діятеловича, який заснував українську православну парафію в Денвері та далі прикладає багато труду для її розбудови. За відданість українській православній церкві та українському народові Єпископ Олександер нагородив о. прот. Діятеловича нагрудним хрестом ювелірної роботи з прикрасами.

Денвер віддалений від українських осередків, але нечисленна українська громада працює жертвенно та невпинно.

С. П.

Отці Василіяни примістили Школу Українознавства в шкільному будинку парохії св. Юра в Ню Йорку

Ню Йорк. — Дня 20-го грудня 1066 р. в канцелярії парохії св. Юра в Ню Йорку, якою відають Отці Василіяни, під проводом о. пароха Ореста Засійбіди та о. ігумена д-ра Юліяна Катрія, відбулася спільна нарада представників парохії, в особах названих священиків, з представниками Школи Українознавства „Самопомочі" в особах голови Батьківського Комітету тієї Школи: мґра Володимира Рака, Марії Лозинської, Осипа Бурачка та директора Школи інсп. Івана Василишина, в часі якої Отці Василіяни запропонували Школі Українознавства приміщення в шкільному будинку парохії, ставляючи Школі до диспозиції цілий поверх будинку. Представники Школи Українознавства з великою подякою прийняли пропозицію перенесення їх Школи в модерний будинок парохіяльної школи, який вважають найкращим шкільним будинком в Ню Йорку, а який вибудовано коштом понад двох мільйонів долярів декілька років тому. Під цю пору викінчується два горішні поверхи того будинку, щоб у них примістити вищу школу (гай скул), яку Отці Василіяни бажають відкрити з новим шкільним роком. Школа Українознавства плянує розпочати науку в новому приміщенні від 21 січня 1966 р. Немає сумніву, що до вдячности управи Школи Українознавства та її Батьківського Комітету для Отців Василіян, прилучиться вся українська громада в Ню Йорку, тим більше, що з приміщенням тієї школи в парохіяльнім будинку треба сподіватися великого збільшення числа учнів, яке під цю пору не перевищує півтора сотні, в час, коли школа св. Юра має біля тисячі учнів. Зокрема батьки учнів Школи Українознавства приймуть цю вістку, яка приходить у Різдвяний час, як найкращий святочний подарунок: під ялинку.

ВАЛЕНТИН ШУГАЄВСЬКИЙ

(Посмертна згадка)

2-го листопада після важкої хвороби вмер відомий український археолог - нумізмат проф. Валентин Андрійович Шугаєвський.

В. Шугаєвський народився в Києві в 1884 році. Середню освіту дістав у Чернігові. 1908 р. закінчив Археологічний Інститут у Петербурзі.

Наприкінці 1917 р. В. Шугаєвський переїхав до Чернігова, де присвятив себе науковій праці в галузі української нумізматики в музеї, де завідував історичним відділом. З 1919 року, оселившись у Києві, він продовжував наукову працю, завідував фондом нумізматики Лаврського Музейного Городка, став професором нумізматики Київського Археологічного Інституту. Пізніше проф. В. Шугаєвський завідував відділом нумізматики Всеукраїнського Історичного Музею, був старшим науковим співробітником Інституту Археології Української Академії Наук, читав лекції з нумізматики при Історичному Факультеті Київського Університету.

В. Шугаєвський продовжував наукову працю під час німецької окупації в Києві та в еміґрації, в музеях Львова, Самбора та в Чехо-Словаччині, в Празі, де він надрукував кілька наукових статтей.

Приїхавши до Америки в 1949 році, В. Шугаєвський працював в українському відділі „Голосу Америки", де був заступником головного редактора відділу.

Свої численні наукові праці та статті В. Шугаєвський присвятив переважно питанням нумізматики, головне нумізматичним матеріялам, знайденим на Чернігівщині; кілька статтей присвятив також історичним пам'ятникам Чернігова.

В особі проф. В. Шугаєвського, людини великої ерудиції та наукового досвіду українська наука втратила глибокого вченого, який все своє життя присвятив вивченню нумізматики.

Неоніла Кордиш-Головко

ПОВІДОМЛЕННЯ Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів,

не пізніше, як вполудне 30-го ГРУДНЯ 1966 р.

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1966 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу, зокрема ті, які часто спізняються з висилкою вкладок, вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше, як у П'ЯТНИЦЮ, 30-го ГРУДНЯ 1966 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНСОЮЗУ

Середньошкільна Конференція Союзу Українських Студентських Товариств Америки — СУСТА

Заходом Середношкільної **Реферeнтури** СУСТА, під **керівництвом** віцепрезидента **середношкільних** справ, **Андрія Чорнодольського та** за **співпрацею** Української **Студентської** Громади Філядельфії й Української Студентської Громади Балтімору, **12 листопада** 1966 року в **Дівочій** Академії Сестер **Василіянок** у Філядельфії, **відбулася** Середношкільна **Конференція** СУСТА. Ціллю **цієї** конференції було **познайомити** середношкільників **з коледжами** та університетами як також з різними **професіями**.

Програмою проводив А. **Чорнодольський** (УСГ Балтімор). **Доповідачами** були **визначні** українські професіоналісти та члени управи **СУСТА.**

Проф. д-р Марків, мгр Д. **Максим'юк**, інж. Методій **Борецький**, проф. Мирослав **Лабунька**, президент СУСТА **мгр.** Богдан Сацюк, віце**президент** Ляриса Янів та **Андрій** Чорнодольський. Конференцію відкрив А. Чорнодольський та привітав гостей й учасників. Отець д-р Й. Корба провів молитву.

Завданням першої частини конференції було познайомити середношкільну молодь з Союзом Українських Студентських Товариств Америки та з його діючими клітинами й українськими студентськими громадами і клюбами. Доповідь на тему „Студент і Студентська Громада" виголосила Ляриса Янів, віцепрезидент Зовнішних Зв'язків. У своїй доповіді вона звернула увагу на співпрацю та діяльність поодиноких громад продовж академічного року. Голова СУСТА Богдан Сацюк пояснив присутнім „Що таке СУСТА". Він з'ясував головні ідеї цієї непартійної студентської організації, яка нараховує біля тридцяти студентських громад та клюбів в ЗДА.

Після першої частини відбулася дискусія при перекусці, під час якої присутні мали нагоду оглянути виставку каталогів визначних коледжів та унівеситетів.

В другій половині конференції українські професіоналісти короткими та змістовими доповідями поінформували середношкільників про праці та про обов'язки професій.

Д-р Михайло Марків, проф. Пенсильвенійського Коледжу Оптометристики коротко з'ясував науку медицини з її галузями, та назвав ряд акредитованих коледжів та **університетів**, що стоять на **високому** рівні.

Інж. Методій **Борецький**, голова Товариства Українських Інженерів у Філядельфії, в своїй короткій доповіді зупинився над студіями інженера, та поінформував про визначні коледжі технічних студій.

Богдан Сацюк, який тепер при Іллинойськім Університеті працює над докторатом з філології, вияснив процес студій та вичислив ряд можливих кар'єр для українських студентів мовних студій.

Проф. Мирослав Лабунька, який викладає історію в Ла Сел коледжі у Філядельфії, у довшій, одначе змістовній та цікавій доповіді з'ясував можливості праці стдентів по закінченню студій історії. У своїй доповіді проф. Лабунька, що має також закінчені бібліотекарські студії, коротко згадав про можливості кар'єри бібліотекаря.

Мгр Даниїл Максим'юк звернув увагу слухачів на праничі студії, що є важкі та довготривалі, одначе ці роки праці приносять велику користь, бо через це „людина здобуває краще зрозуміння самої себе".

Кінцеву доповідь виголосив Андрій Чорнодольський, студент політичних наук при Мерилендському Університеті. У своїй доповіді він зупинився над обов'язками українських студентів на американських університетах, де справа України є дуже часто фальшиво насвітлена.

Після доповіді слідувала коротка дискусія.

На закінчення конференції А. Чорнодольський подякував доповідачам, присутнім на залі, та адміністрації Академії сестер Василіянок, а особливо Матері Дарії, ЧСВВ.

Того ж вечора в Шеретон готелі у Філядельфії відбувся Студентський Осінній Баль, під студентським кличем „Гавдеамус ігітур"!, на який прибули масово студенти з Філядельфії та околиць.

Управа СУСТА та учасники конференції прийшли до висновку, що подібні конференції, зорганізовані студентськими колами, принесли б велику користь поодиноким середношкільникам, та збільшили б прибуток нового членства охочого до праці! Згідно з нарадами та рішенням головної управи СУСТА, Середношкільна Референтура зорганізує дорадчий комітет при СУСТА, в порозумінні з референтами середношкільних справ, при поодиноких студентських громадах.

Завданням цих комітетів було б допомагати середношкільникам у виборі коледжів та напрямку студій і у використанні можливостей фінансових запомог. В словах голови Богдана Сацюка „Це найкорисніше, що ми винесли з нашої конференції, бо не буде середношкільна молодь від нас відчужуватись, коли ми всіма силами постараємось їй допомогти. В такий спосіб ми можемо втриматись сильними, та заступати українські справи на форумі студентських чужинецьких з'їздів, коли в нас буде завжди новий приплив юного, свіжого та енергійного членства."

Р. Д.

СОТНИК ЮРІЙ ЛУКАЩУК

(Посмертна згадка)

23-го листопада сумна громада відпровадила св. п. сотника Юрія Лукащука на український цвинтар в Бавнд Брук на місце вічного спочинку. Хоч це були робітні дні, зібралося багато осіб на панахиду у вівторок і на заупокійну Службу Божу в церкві св. Покрови в Кліфтоні, Н. Дж. та на цвинтарі в Бавнд Бруку. Під час панахиди в церкві св. Покрови біля труни з прапорами українським, американським та Другого Зимового Походу стояли бувші вояки української армії.

У багатьох осіб збігали сльози, яких вони не могли стримати від жалю, що так рано залишив цей світ патріот та борець за Волю України.

Св. п. сотник Юрій Лукащук народився в селянській родині Василя й Анни Лукащук в селі Стрільці на Грубешівщині 6-го січня 1900 року. Там же скінчив він вищу початкову школу, після закінчення якої мусів у 1915 році разом з батьками покинути рідне село та мандрувати на схід, до Катеринослава, де працював деякий час в мастках Родзянка. Коли йому скінчилося 15 років, він пішов добровольцем до армії. В час військової служби екстерном склав матуральні іспити. Після революції в російській імперії, коли фронт розпадався, він вже старшиною приїхав до батьків в Катеринослав, де за гетьмана Скоропадського працював в державній варті.

1919 р. бачимо його в північній групі армії УНР. Але там він не затримався довго, бо його вислали на Холмщину організувати українську армію.

Та приїхав запізно, бо Холмщину зайняли поляки. Тож вже не було мови про набір вояків. Він мусів служити в польській армії. Після повороту з польської армії, працював в господарстві своїх батьків.

Працюючи в господарстві, він скінчив асекураційні курси та став асекураційним агентом на цілу Грубешівщину.

В 1925 році одружується та знов береться за господарство.

З 1928 до 1937 року сотн. Лукащук працював в надлісництві графа Замойського, як лісничий, а в 1938 році перейшов до англійської фірми, що експлуатувала ліси. В 1939 році захопила його друга світова війна. Щасливо не попав до Берези Картузької.

Коли Холмщину зайняли німці, він рішив не брати жодної участи в уряді, який опівпрацює з окупаційною владою. Але на домагання Українського Допомогового Комітету в Грубешеві він став бурмістром Білопільської волости. На цьому становищі він пробув лише п'ять тижнів, бо на донос поляків німці заарештували його. В різних тюрмах він просидів півроку під загрозою кари смерти... І лише петиція, яку підписало понад 3,000 осіб, врятувала його. Сотн. Лукащук вийшов із в'язниці в 1941 році.

З цього моменту сотн. Лукащук цілком віддався справі рятування українських людей, працюючи в Українському Допомоговому Комітеті в Грубешеві та в Самообороні Грубешівщини.

Після вбивства першого команданта Самооборони полковника Якова Гальчевського - Войнаровського, якого він був заступником, та голови УДК д-ра Миколи Струтинського, вибрали сотника Юрія Лукащука командантом Самооборони. Треба зазначити, що Самооборона була чисто військова формація.

Хто знає обставини тогочасного життя на Холмщині, той зрозуміє, що це не була легка праця, а загроза смерти. І дійсно, 22-го червня 1943 року зроблено перший наскок на сотника Лукащука, в від 6-го березня до 1-го серпня 1943 року польська боївка забила батька, брата та сестру покійного.

Бракувало підстаршинських кадрів і сотн. Лукащук заснував школу підстаршин.

6-го червня 1944 року Самооборона разом з куренем УПА, що прийшов з Волині на поміч, розбила великий відділ польської армії крайової. В цьому бою поляки втратили 400 чоловік вбитими. Після цього бою польська армія крайова відійшла з Холмщини, залишивши лише маленькі боївки, які, ще до приходу большевиків були майже цілком винищені.

16-го липня 1944 року було урочисте посвячення прапору Самооборони, якого доконав архиєпископ Іларіон.

В січні 1944 року Самооборону приєднали до дивізії Галичина, з котрою вона відійшла на захід.

Сотник Лукащук відійшов з Самообороною, а його родина пішла тернистим шляхом. І лише в червні 1945 ген. Крат відпустив сотника для відшукання родини. 29-го червня він знаходить свою родину в Авгсбурзі в Баварії.

В 1950 році переїхав до ЗДА, де працював, щоб заробити для життя своєї родини.

Але працюючи для забезпечення родини, він не забував своєї Холмщини та України. Він полагав у праці для визволення України та став одним з тих, що взялися писати історію Холмщини. Але доля не судила йому завершити цей почин. Коли прислали йому манускрипт історії Холмщини для перечитання та поправок, тяжка недуга прикувала його до ліжка. Він не міг вже зробити ні поправок, ні доповнень, хоч весь час до останньої хвилини думав, що виконає це. Та судилося інакше...

У неділю, 23-го листопада св. п. сотник Юрій Лукащук залишив цей світ. Залишив осиротілу дружину Ольгу, дочок Анну й Мілю та зятів д-ра Миколу Бояра й Мирослава Слабодуха з дітьми. Хто бачив розпачливий плач дітей та дружини, той зрозуміє, яким добрим батьком він був. А ті, що ближче знали його, розуміють, якого великого сина України відпровадили вони в далеку дорогу... Це було видно, коли над свіжою могилою виголошували слова останнього прощай...

І напевно найкращим споминому буде, коли його ближчі та дальші друзі й знайомі відгукнуться на прохання родини складати замість квітів пожертви на видання історії Холмщини, які проситься надсилати на адресу інж. Євгена Пастернака.

Mr. E. Pasternak, 130 Humbercrest Blvd. Toronto 9, Ont. Canada.

Спи ж, дорогий Сотнику, та тихо сни про дорогу Тобі Україну та чарівну Холмщину, про їх Волю, що Ти так хотів здобути для них, а земля Вашингтона хай буде Тобі легкою... Вічна Тобі пам'ять!...

І. Д.

Боффало, Н. Й.

ЛИСТОПАДОВИЙ ЗРИВ

Українські Організації об'єднані при Українському Конгресовому Комітеті в Боффало, влаштували свято Листопадового Зриву 13-го листопада в українському домі „Дніпро".

На тлі декорацій, що їх виготовив мистець Маріян Борачок, виступила юнацька духова оркестра під кер. стар. юнака Михайла Петришина, яка виконала американський і український гимни.

Святочну промову виголосив учасник Визвольних Змагань проф. Осип Залеський.

Ірка Борачок, учениця Муз. Школи пані Теодозії Депутат, виконала фортепіянове сольо: „Осіннє листя" — муз. Р. Віллям та „Спомин з гір" — муз. В. Безкоровайного. Її виконання свідчить про те, що в скорому часі українська громада в Боффало матиме нову, молоду піяністку з Муз. Школи пані Теодовії Депутат.

„Листопад" — монтаж, збірна деклямація, під проводом п. Ярослава Пришляка, виконали пластунки і пластуни — гнізда новачок і новаків. Коротка, але вдала, „інсценізація" — пластунів і пластунок: під звуки маршової стрілецької пісні, на сцену увійшли дівчата - пластунки в народних строях з квітами в руках, дожидаючи Січових Стрільців, які мали проходити на фронт. За хвилину під звуки другої стрілецької пісні, маршовим кроком ввійшли пластуни у своїх однострох, мазепинках та з крісами на плечах, яких дівчата обкидали квітами. Це була коротка, але зворушлива картина, яка багатьом присутнім; бувшим воякам того часу, пригадала ту хвилину, де йому дівчина на прощання дала „Синю чічку".

Чоловічий хор „Бурлаки" Станиці Братства І УД УНА в Боффало під кер. проф. Юрія Лаврівського виконав три стрілецькі пісні: „Заквітчали дівчатонька" — слова муз. Р. Купчинського, аранж. А. Баландюка, „Ой та й зажурились..." — слова і муз. Р. Купчинського, сольо виконував п. Роман Цьолко та „Лунає клич..." — стрілецький гимн, муз. М. Гайворонського.

Виступала і духова оркестра, яка виконала: „Гей-гу, гей-га..." аранж. п. А. Кравчука, „Волинські повстанці" — аранж. п. Павла Білецького та „Не пора, не пора..." — аранж. п. Андрія Кравчука.

Цьогорічна академія Листопадового Зриву пройшла з повним успіхом. Велика заля українського дому „Дніпро" була заповнена.

Микола Пінкас

Вісті з Осередку Українознавчих Студій в Українській Католицькій Семінарії у Вашинґтоні

17-го листопада виголосив в Семінарії доповідь довголітній секретар Слов'янського Інституту Маркет Університету, проф. д-р А. Сокольніцький, про „Парохію як осередок плекання національних традицій в Америці".

Доповідач, що має за собою в Мілвокі, Виск., довгі літа культурної праці з польськими, чеськими, словацькими, хорватськими й словінськими парафіями й організаціями, та що проявив теж щиру прихильність і до українців, з'ясував ролю й значення слов'янських парафій в Америці для збагачення американської культури старо-краєвими мовами й релігійними та мистецькими традиціями. Він представив всі важливі точки в цій ділянці: школу, книгозбірню, діточі садки, танцювальні групи, хори і систематичне плекання різдвяних і великодніх традицій.

Проф. Сокольніцький з власного досвіду, як уродженець Мільвокі, подав слухачам як приклад українську парафію в Мільвокі і о. Івана Олексюка. Перед 20-ти роками Мільвокі нічого про українців не чуло й не знало. Та культурна й мистецька праця його парафії за послідніх 15 літ спопуляризувала в цілім місті й околицях не тільки український католицький обряд, але й українську культуру й традиції. Українська танцювальна група здобула перші нагороди, українські пісні, українські колядки, українські народні ноші, українські писанки тепер загально відомі, бо преса й телевізія дали їм розголос. Цим парафія зробила велику прислугу америці та католицькій Церкві.

11-го грудня в Осередку виголосив доповідь про „Нотатки з автобіографії" поет Леонід Полтава. Його привітав Вспрп. ректор К. Бердар, а голова осередку проф. Р. Смаль-Стоцький сказав коротке слово про його поетичну творчість та відчитав декілька його віршів. Пост захопив семінаристів оповіданням свого життєвого шляху, як то він ще як малий хлопець сприймав комуністичну дійсність, як вже тоді Москва все обмосковлювала, як молодий студент був насильно висланий на фінський фронт, змалював жах війни і геройський спротив фінів, вкінці свою долю як „остарбайтера" в Німеччині і щасливий відступ на захід. Майстерно він представив, як в атеїстичному окруженні зароджується стихійна віра і як віра Христова в підземеллях жила й певно ще живе в царстві комуністичного сатани. Закінчив він глибокою паралелею праці письменника і священика та подарував на пам'ятку семінаристам по примірнику своєї поеми про сибірського в'язня, тодішнього Митрополита Кир Йосифа, сучасного Кардинала Сліпого, написану ще 1962 року.

13 грудня вечором полковник корпусу маринарки, Едвард Курдзел, висвітлив семінаристам фільми про Совєтський союз і Комуністичний аґресивний імперіялізм. Слухачі дістали докладний образ географії СССР й України, образ життя населення, образи поруйнованих церков і решток ще толерованого Християнства. Незвичайно змістовним був фільм про жертви комуністичного імперіялізму і безустанну боротьбу тих поневолених країв за волю. Дуже цікавий образ слухачі дістали теж про червоний Китай.

Наприкінці висвітлено фільм про різдвяні звичаї українців у Манітобі в Канаді.

ДЕЩО З НАШОЇ МОВНОЇ ПРАКТИКИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

чний" чи „звуковий кружок' бо ця плитка має форму кружка, або для скорочення — грайкружок.

21. Убранко. Про цей очевидний і зовсім непотрібний нам польонізм згадаю тут тільки для того, щоб показати, з якою легковажністю хапаються часом наші люди за чужі слова. Поданим оце „убранко"-м частують нас радіопромовці, що мусіли б, кажучи взагалі, з особливою пильністю ставитися до мови своїх прилюдних виступів. Ми не досягли ще такого стану культурного розвитку, коли неправильна мова в устах людини свідчить про її неосвіченість. Наші люди не мають за собою українських шкіл. Вони вчилися по чужих школах, а на рідній землі по школах окупантських, де української мови або зовсім не було, або подавалося її з навмисною недбалістю. Тому в нас навіть високоосвічені люди раз-у-раз допускаються мовних огріхів, коли говорять по-українськи. Але повинен бути якийсь „модус ін ребус", якась міра. У друкованім слові і в прилюдних виступах таки треба говорити правильно, без жадних убранків.

На „убранко" маємо в нашій мові багато відповідних рівнозначників, із різними відтінками понять: одежа, одіж, одяг, одежина, убір, убрання, шати, стрій і навіть шмаття (з наголосом на першому складі), як це видко з народної рекрутської пісні:

Прощай, прощай,
дівчинонько,
Ще й милеє браття!
Бо вже крають,
ой там шиють
Государське шмаття,

себто вояцьку одежу для нього. Не треба думати, що слово „шмат" і похідні від нього „шматина, шматтєя, шматок" тощо означають тільки кусок (кус, кусень) матерії. Слово „шмаття" часом означає білизну, біль, хустя („Випливає той окунь на берег, аж там царівна шмаття пере", народні казки Рудченка), а часом і вбрання, як свідчить вище подана пісня. Та як би там не було, маємо досить своїх слів для поняття „убранко" і не потребуємо робити тут якісь запозичення.

Мешканко. Це слівце так само не раз вискакує з деяких українських радіопрограм. Походить воно від польського іменника „м'єшкане", що постало з дієслова „м'єшкаць" (проживати, міститися в якімсь приміщенні). Рідний брат його — московське „мєшкать" (гаятися, баритися, робити щось помалу, отягатися). Етимологи виводять це дієслово від... медведя, другі від мішка! Та як би воно не було, димінутив „м'єшканко" і своїм походженням, і особливо своєю архітектурою занадто чуже нам слово і, як таке, заслуговує на рішучу вичистку з нашої мови. А як звучить його український рівнозначник?

Вже здавна на наших західніх землях була в ужитку, а потім дорогою друку поширилася по всій Україні громада польських слів — мешкати, мешкання, мешканець, мешканевий тощо. Можна ці слова знайти в словнику Грінченка і Голоскевича. На сході їх уживають більше письменники. Серед населення там частіше вживається „кватиря" (по селах) і „квартира" (по містах), слово французького походження, що дісталося до нас через московьку мову. З рідних слів маємо для означення місця осідку такі терміни: хата, житло, оселя, приміщення і часом обитація. Коли мова йде про найняте приміщення, то маємо слово „комірня". Це видко хоч би з таких висловів: „Сидіти (жити) в комірні", „Платити комірне", Найняти хату „комірникові". Тут „комірне" означає плату за користування комірнею, а комірником зветься той, що живе в комірні. Ці слова теж польського походження.

Чи з бігом часу запанує якась одна назва для означення поняття приміщення, ніхто не може сказати, але слово „мешканко" напевно не прищепиться.

УКРАЇНЦІ В АВСТРАЛІЇ

(Закінчення зі сто. 2-ої)

тільки політичним, але й науковим успіхом, і може послужити своєю тематикою, як взір для подібних праць в інших краях.

Тільки той, що мав до діла з організуванням і друком праць на еміграції, вміє оцінити, яку велетенську роботу провела Редакційна Колегія. Вона об'єктивно узгляднила всі ділянки життя, від найменших клітин до чолових установ, із виключенням партійного тертя, яке певно і в Австралії існує.

На закінчення хотів би я ще згадати, що ця праця — це політичний успіх нашої австралійської спільноти, прояв її творчих сил, і то не тільки перед Австралією. Це великий успіх — і закордонно - політичний, перед англомовною спільнотою що обіймає й нашу Америку, Канаду і Англію. Увага світової політики звернена тепер менше на Европу, а в більшій мірі на Азію. Австралія суттєво пов'язана зі складним комплексом Азії, до якого належить і Владивосток і Зелений та Сірий Клини, і її війська теж боряться у В'єтнамі. Так нашій спільноті в Австралії припадають великі завдання.

Переклад праці на англійську мову і його публікація є конечністю! Бо в Азії ясно зарисовується і наш американсько - український протикомуністичний фронт. Наші вояки і старшини б'ються в рядах американської армії у В'єтнамі.

Недавно голова УККА, проф. Л. Добрянський брав участь в столиці Кореї у протикомуністичному конконґресі — а наша спільнота в Австралії пов'язує ці події в одну цілість і запевняє, що українська визвольна справа і на Сході стоятиме на порядку дня . . .

ВІСТІ З УККА

МАЛІ ЛИСТИ У ВЕЛИКІЙ СПРАВІ

У місяці грудні, коли Український Народний Фонд збирав бодай третину своєї річної суми національного датку, до канцелярії УККА в Ню Йорку приходить у збільшеному числі не тільки чеки й поштові грошові перекази, але також нерідко супровідні листи. Ці листи є висловленням признання за працю УККА, а водночас часто є неначе сповіддю людей, відданих своїй національній громаді та її справам. Не грає при цьому ролі висота датку. Часом дрібну пожертву одного доляра супроводжає такий теплий лист, що він своїм теплом надовго зогріває службовців канцелярії УККА й тих, які його читають.

Ось перший з них: „Високо оцінюю многобічну працю УККА, але іззa слабости та маленької допомоги з „Велфар" не можу сповнити обов'язку повної належної вплати до Національного Фонду. Прийміть цю мою малу лепту (залученого доляра), як маленький мій вклад до У.Н.Ф." і підпис: Євген Словський.

А ось наступний лист від заможнішого платника національного датку: „Дорогий Народний Фонде! Висилаю Тобі 25 долярів на таку важну працю, яку ви проводили, щоб ви її далі продовжували для добра нашої громади. Також прошу вже цим разом не перекрутити моє прізвище, як в минулім році. Називаюся Головка, а не Голуб, як було подане в „Конґресових Вістях". Остаюсь з пошаною Іван Головка з дружиною Софією."

Додаймо ще один лист ось якого змісту: „Поважані Панове! Пересилаю чек на десять долярів на національний фонд. Я еміґрант з 1907 року, коли я прибув сюди 15-річним хлопцем, але за рідний Край, Україну, забути не можна. З пошаною до вас Стефан Сасовський."

Хто заперечить, що Степан Сасовський не забув рідний край, хоч перебуває поза ним 60 років і що з дійсною пошаною відноситься до всього рідного? Скільки таких Степанів Сасовських має наша мільйонова громада, вже скоро покажуть підсумки цьогорічної збірки національного датку. Збільшім це число, переславши свій щедрий даток на Український Народний Фонд УККА. Це бо наш національний перепис.

Я. П.

Ковл Сиґі, Ілл. — Д-р Роман Смик купив два повні комплекси усіх видань УККА, які дарує університетським бібліотекам. Одночасно пертрактує з іншими українськими лікарями, щоб вони також уфундували такі комплекти видань УККА для інших американських бібліотек, і тим самим спричинилися до поширення знань про Україну та її прагнень до Волі і Незалежности.

Бажано, щоб приклад д-ра Романа Смика був підхоплений свідомими українцями і в інших стейтах, щоб комплекти видань УККА знайшлися в місцевих публічних, або університетських бібліотеках.

До Канцелярії Централі УККА зголошуються добровільні збірщики Національних Датків на УНФонд. Такі добровільні збірщики як пп. Михайло Захарко і Василь Матіїв, об'їздили автом міста Сомервілл, Мелвілл, Раритан, Мілстон та околиці, де серед українців зібрали 340 долярів на УНФонд. Велика подяка цим ініціяторам добровільної збірки.

Відомі співаки Ія і Любо Мацюки в листі з Шикаґа, з 6-го грудня ц.р. пропонують безкоштовні виступи на різних імпрезах УККА, за що Український Конґресовий Комітет Америки висловлює їм щиру подяку.

Управа 64 Відділу Союзу Українок Америки в Ню Йорку висловлює свою вдячність та складає сердечну подяку пані Софії Петеш за мистецьку картину, яку Вона дарувала для нашого Відділу з нагоди 10-ої Вистави Жіночої Творчости, що відбулася в місяці жовтні 1966 р. Щире Спасибіг!

За Управу 64 Відділу СУА:

П. Книш, голова *М. Ржепецька, секретарка*

Сан Дієґо, Каліф.

ПОСВЯЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

27-го листопада відбулося посвячення української католицької церкви Матері Божої Неустаючої Помочі, приміщеної при вул. 4014 Вінона.

Сан Дієґо положене на самому півдні Каліфорнії, близько мексиканської границі. У цьому найкращому кліматі Америки, в якому ніколи нема спеки ні холоду і рідко падають дощі, живуть різні національності, а найменше з усіх тут українців.

Горстка їх, прагнучи мати свій храм Божий, заснувала українську католицьку місію сім років тому, яку в чужому приміщенні жертвенно обслуговував парох української католицької церкви о. Колтуцький із Лос Анджелесу.

Моральною остоєю цієї ж місії був монсеніор д-р Семчук з Вінніпеґу, який періодично також обслуговував місію. Цей же о. д-р Семчук і дав почин і напрямок нашій місії і піддержував її морально на дусі у критичних хвилинах, впоюючи віру у власні сили, які були слабі і часто грозили розв'язанням громади. Приходилося відправляти Богослуження в чужих приміщеннях.

З пожертвою працював довгі роки її минулий голова п. Іван Бумбар, втримуючи її в цілості і збираючи гроші на власний храм.

Сьогодні довершений був труд усіх добрих парохіян і управи, яку тепер очолює енергійний інж. Ярослав Сисин, бо відправлено першу Службу Божу у своїй церковці.

І хоч у великих довгах і майже безвиглядному матеріяльному стані, стоїть у цьому інтернаціональному, багатому місті перша будівля, в якій будуть хвалити Бога в українській мові.

Цю велику подію звеличала своєю присутністю також українська православна громада в Сан Дієґо, яка у великій згоді живе з нашою та чудовий хор під керівництвом маестра Божика, який привіз із собою з Лос Анджелесу о. Колтуцький.

Присутні вислухали Сл. Божу і панахиду за Ольгу Прокопів, яка померла 20-го листопада, 1966 в Україні, як прекрасну оперову молитву, яка, як ніколи здавалась закороткою при такому мистецькому виконанні хору маестра Божика.

Після Служби Божої і посвячення церкви відбувся спільний обід, на якому численні промовці підбадьорили нашу маленьку громаду до дальшої праці і скріпили віру в поміч Божу і наших багатших парохій і громадян в Америці і Канаді, які не дадуть цій новорозпаленій іскорці на славу Божу і Україні загаснути!

Надія Хам

Пресовий секретар

Замість квітів на могилу

бл. п. КАТЕРИНИ ЧУЙКО з Джерзі Сиґі. Н. Дж.

складаю 15.00 долярів на Сиротинець св. Василія у Філядельфії.

Чеслава і Степан ПОПАДЮКИ
Боффало, Н. Й.

В ПЕРШУ НЕЗАБУТНЮ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого МУЖА і БАТЬКА

бл. п. ПЕТРА ХОМИЧА

б. сотника УГА і директора Підприємства в Галичині буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в четвер, 29-го грудня 1966 року

о год. 8-ій ранку

в Церкві СВ. І. ХРЕСТИТЕЛЯ при Сенфорд Евеню в НЮАРКУ, Н. Дж.

про що повідомляють

дружина СОФІЯ ХОМИЧ
сини — БОГДАН, ІГОР і ЛЕВ
та Родина

ПОДЯКА

На поклик Всевишнього, відійшов від нас назавжди 5-го листопада 1966 року по довгій і тяжкій хворобі, наш Незабутній МУЖ і БАТЬКО

бл. п. ІВАН БОЙКЕВИЧ

Ми, прибиті тяжким горем, складаємо якнайсердечнішу подяку всім тим, що співчували з нами в цей день.

Дякуємо Всечеснішим Отцям за їхні відвідини Хворого в шпиталі, уділення Найсвятіших Тайн, та відправлення похоронних обрядів. Особливо складаю щиру подяку д-рові А. Фаріонові за Його жертвенний догляд в часі довгої недуги. Щира подяка Братству Дивізійників і Т-ву Комбатантів ОбВУА за численне і щире прощання свойого друга по зброї. Панові К. Малому за теплі прощальні слова.

Щиро дякуємо диригентові хору „Славута" д-рові Кокорудзові і всім Хористам за відспівання Панахид і грошеву пожертву.

Рівнож дякуємо Родині, Станиці Пласту, Куреневі Старших Пластунів „Побратими", Т-ву Леви, усім Уогатинцям, усім Знайомим, Товаришам моїх синів та їхнім Родичам за участь в відправах, пожертви на Служби Божі і зложення цвітів. Усім, що в день похорону не жаліли залишити працю і прийшли, щоб віддати Покійному Останню Прислугу і теплими словами розради готовили нас на нову незнану дорогу. Також дякуємо всім Рідним, Знайомим і Приятелям, які листовно надіслали нам свої співчуття.

Панові Музиці за взірцеве переведення похорону.

Нехай Усім Вам Всевишній заплатить сторицею.

Горем прибиті:

ОКСАНА — дружина
АНДРІЙ і РОМАН — сини

ПОДЯКА

Громадянству Філядельфійської Метрополії, як також ВШановним жертводавцям - членам Республіканської та Демократичної партії із нашого та інших стейтів, які своїми пожертвами дали мені підтримку в моїй кампанії висловлюю мою щиру подяку. Зокрема щиро дякую від себе та в імені адв. Томи Дармопрая Вельмишановним делеґатам та делеґаткам 26-ої Конвенції УНСоюзу за щедрий дарунок на фонд нашої кампанії, як також членам Екзекутиви та Контрольної Комісії Головноо Уряду УНСоюзу, предсідникові 26-ої Конвенції адв. Іванові Флисові, редакціям українських газет „Свобода", „Америка" та „Народна Воля" за їхню підтримку. Щиру подяку складаю також виконавцям програм під час бенкету на мою честь в Райфл Клабі та під час кампанійного обіду в Рівю Клабі ов Оклейн — солістам: пані Марії Лисогір, Надії Терещенко, Миколі Максим'юкові, проф. Зої Маркович та танцювальному ансамблеві ОДУМ-у з Філядельфії. Дякую також при цій нагоді щиро за співпрацю та допомогу ВШановним Панам ред. Олегові Лисякові, Олегові Лисякові, мол., Олександрові Татомирові, Данилові Максим'юкові, Іванові Жовнірові, Богданові Турчинському, українським бизнесменам Михайлові Петришинові, Іванові Вацові, Семенові Кривусі, Іванові Воскобійникові. Приятелям з Редінґу, Па., Управі Жіночої Секції Українсько - Американського Республіканського Клюбу на чолі з панею Катериною Галамар та Катериною Зінь, та голові Молодечої Секції Республіканської Партії Юрієві Гадачеві. Усім членам Екзекутиви та Управи Українсько - Американського Республіканського Клюбу дякую щиро за їхній труд і всьому членству Клюбу за моральну і матеріяльну підтримку в часі кампанії. Зокрема щиру подяку складаю моєму дорогому Приятелеві та заслуженому членові УАРКлюбу у Філядельфії ред. Володимирові Білясву, який очолював мою кампанію та вклав у неї багато завзяття і праці, занедбуючи часто обов'язки у власному підприємстві.

При цій нагоді пересилаю усім моїм Приятелям і Друзям побажання Веселих та Радісних Різдвяних Свят і Щасливого Нового Року.

Іван Одежинський

Ділимося болючою вісткою з Рідними і Знайомими, що 13-го грудня 1966 року в Шикаго, Ілл., відійшов у Вічність наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ і БРАТ

бл. п. ПЕТРО ТОМАШІВСЬКИЙ

народжений 24-го квітня 1896 р. в селі Купновичі, повіт Рудки, Західна Україна.

Зійшов у могилу Український Січовий Стрілець. Охотник до УСС-ів на початку 1915 р. По закінченні Підстаршинської Школи був інструктором у Вишкільній Кадрі УСС-ів, а з початком 1918 р. перейшов із сотником Гнатевичем в Окремий Загін Січових Стрільців до Білої Церкви, коло Фастова, фронтовик Українських Визвольних Змагань аж до кінця війни.

ПОХОРОН відбувся в п'ятницю, 16-го грудня 1966 року о год. 9:30 ранку з похоронного заведення Музика і Син до церкви св. Йосифа, а потім на цвинтар св. о. Миколая в Шикаго, Ілл.

У безмежному горю:

дружина — ПАВЛИНА
дочка — МАРІЯ ДИШКАНТ з мужем ПЕТРОМ
син — БОГДАН
внуки — РОМАН і ЗІРКА
сестра — ВАРКА ПЛАХТІЙ з мужем МИХАЙЛОМ, Ню Йорк

В 40-ИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ директора шкіл і керівника багато хорів в Галичині і загряницею

сл. п. ІВАНА СЕНЮТИ

22-го грудня 1966 року, згадка матері трьох його учнів:

ОРИСЯ БАЙРАК ВАЦЛАВІВ

НАД МОГИЛОЮ ІВАНА СЕНЮТИ

В церкві сумно дзвони дзвонять,
Осінні квіти головки клонять.
Небо тужно плаче доцами,
Бо вже немає батька між нами. —
Нема між нами пана Сенюти.
Чи ж можна працю його забути?
Очі ввічливі, серце добряче?
Всі шкільні діти й громада плаче.
Заснув учитель взірцевий, великий,
В чужій землиці спочив на віки.
В щирій молитві, вкраїнські діти
На гріб складають біленькі квіти:
Вдячні серденька, сльози перлові,
Рідного Краю вінець лавровий.

Вітер осінній легенько лине
З щирим прощанням із України.
Кличуть здалека рідні Глиняни:
„Поклін сердечний складаєм пане.
Шлем Тобі з вітром квіт материнки,
З рідного неба білі хмаринки.
Вони на гріб Твій впадуть сльозами,
З очей жалібних Вкраїни-Мами.
Шлем Тобі запах чебрецю й мяти,
Щоб легше було Тобі лежати".

В горах Карпатах шумлять смереки,
Трембіти голос несеться далеко.
Шепочуть тугу Дністрові хвилі:
„Клонимось низько Твоїй могилі.
Умів Ти рідний нарід любити —
Пісні по Тобі будуть тужити".

Десь в хмарі кряче ключ журавлиний:
„Прощай на віки громадянине!
На другу осінь із батьківщини
Тобі принесем вінок з калини,
Спи комбатанте і сни про волю —
Казку чарівну — листопадову".

СПОРТ

редагує В. СОХАН

ІНЖ. Я. РУБЕЛЬ ОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ КЛК НЮ ЙОРК

Карпатський Лещетарський Клюб, Ню Йорк, відбув 2-го грудня звичайні Загальні Збори із звітуванням, уділенням абсолюторії уступаючій Управі та вибором нової Управи. Учасники Зборів обрали на пост голови КЛК дотеперішнього заступника голови та бувшого керівника лещетарської і плавацької секцій інж. Ярослава Рубля. Крім нього до складу Управи обрані: інж. Володимир Гнатківський — заступник голови, панна Лідія Фірчук — секретар, інж. Дмитро Дурбак — скарбник, інж. Богдан Рекшинський та панна Уся Рожанковська — керівники лещетарської секції, інж. Мирослав Ломага — керівник тенісової секції. Контрольну Комісію КЛК очолив довголітній голова Клюбу інж. Богдан Рак.

Карпатський Лещетарський Клюб Ню Йорк заплянував у найближчому часі такі імпрези:

14-го січня — лещатарська прогулянка на Мінневаску, а після неї Товариська Зустріч КЛК і Товариства Українських Інженерів на Союзівці.

10-12 лютого — прогулянка автобусом до Мавнт Блянк, Квібек, Канада, на лещетарські змагання за першість УСЦАК.

Точніші дані про ці прогулянки будуть своєчасно подані в платних оголошеннях „Свободи".

— о —

СТВОРЕНО КОМІТЕТ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 45-ЛІТТЯ УСТ „ДОВБУШ" — ЧЕРНІВЦІ

За почином Української Спортової Централі Америки і Канади плянується видати імпозантний Альманах історії українського спорту цілої Соборної України на всіх її етнографічних землях. До цього шляхетного почину не може бути байдужа й Буковинська Україна, яка має свою багаторічну традицію плекання українського спорту, починаючи ще з австрійських часів з руханково-пожарними товариствами Соколами та Січами, а кінчаючи історією Укр. Спорт. Тов. „Довбуш", що вславилося своєю дружиною копаного м'яча, виступаючи в синьо-жовтих строях в Чернівцях, від 20-их років нашого століття аж до розпаду Румунії в 1940 році.

Серед живучих у Вільному Світі спортовців Буковинської України, переовсім членів УСТ „Довбуш", виринула думка відзначити 45-ліття тої славної дружини, відомої цілій Західній Україні між обома світовими війнами. І так заходом УАК „Запороже" 26 листопада в Ню Йорку створено „Комітет для відзначення 45-ліття УСТ „Довбуш"-Чернівці" з наступною управою: д-р Франц Єнджейовський з Німеччини, як почесний голова, дир. Василь Щерей з Ню Йорку голова, мгр. Степан Будний з Шикаґа заступник голови та мгр. Петро Григорович з Ню Йорку секретар. Членами: є дир. Омелян Суховерський з Нюарку, д-р Микола Іванович з Відня, маестро Олександер Омельський та д-р Ол. Соколишин, обидва з Ню Йорку. Ціллю Комітету є відзначити 45-річчя УСТ „Довбуш" з Чернівець, що припадає в цім 1966 р., виданням „Ювілейного Альманаху Довбуша", за ініціятивою мгр. Ст. Будного з Шикаґа — ЗДА. Тому прохаємо всіх спортовців, якщо в них є деякі матеріяли, як часописи, журнали, знимки чи листи, випозичити їх для використання, а найважніше всіх „Довбушанців" писати і пересилати свої спомини до Комітету на руки секретаря Петра Григоровича в Ню Йорку.

Комітет вірить, що коли прийде час на пожертви, то симпатики українського спорту у Вільному Світі на видання того Альманаху щиро й жертвенно відгукнуться.

Д-р Ол. Соколишин

— о —

„ДЖЕРМАН-ГАНҐЕРІЯНС" — „ТРИЗУБ" (АМАТОРИ) 1:3 (1:1)

В неділю 18-го грудня на грищі противника в Трентоні аматори Філядельфійського Тризуба здобули знов гарну перемогу над першуном табелі. По цій перемозі Тризуб ділить перше місце, маючи ту саму скількість точок (18), що Джерман-Ганґеріянс. Наші змагуни грали дуже завзято та жертвенно і перемогу здобули зовсім заслужено. Численна українська публика з Трентону і з Філядельфії (глядачів було коло 400) ентузіястично оплескувала гарні заграння та ворота, які здобули Романець 2 та Яхвяк 1.

Склад дружини: Костюк В., Німчук І., Годованець П., Бер Ю., Сірий Б., Кундеревич, С., Гнідий Є., Яхвяк Я., Романець Р., Юрчак М., та Орлів І.

Це були останні змагання першої рунди, а друга рунда почнеться за 4-5 тижнів.

М. С.

— о —

НАША СПОРТОВА МОЛОДЬ
(До ювілею „Ч. Січі")

Українське Спортове Товариство „Чорноморська Січ" у Нюарку Н. Дж. відзначає цього року 10-річчя свого існування, а в дійсності перше десятиріччя своєї спортової діяльности. Саме бо існування будь-якої організації чи товариства не було б ще гідним відзначення, якщо б воно не було позначене активністю, ростом і певними вартісними успіхами. Т-во „Чорноморська Січ" охоплює зорганізовану нашу молодь у різних тіловиховних ланках її діяльности, за перше своє десятиріччя має поважний та позитивний бюджет дорібку. Не місце тут перечисляти подрібно всі спортові досягнення, бо це буде відмічене в ювілейній книзі, що її задумав окремий ювілейний комітет видати в найближчому місяці. Не від речі буде тут згадати такий промовистий осяг як те, що цього сезону дружина копаного м'яча веде безконкуренційно перше місце в показнику табелі, не програвши ніодних ще змагань зі сильними противниками. І інші ланки спорту Т-ва „Ч. С", як відбиванки, а зокрема шахів, гордяться поважними успіхами. Тому заслужено належиться відзначити десятиріччя діяльности цієї молодечої організації ювілеєм.

Молодь бо яка плекає спорт, свідчить про фізичну та духову культуру свойого народу. Вже старинні римляни твердили, що „в здоровому тілі, здорова душа"! Історія по мачушиному скарала український нарід бездержавністю. До другої світової війни наша молодь самотужки плекала різного рода спорт під чужими займанщинами. Доволі згадати ролю наших „Січей", „Соколів" і „Лугів", „Україну' у Львові, „Довбуш'" в Чернівцях і „Русь" в Ужгороді, „Сян" у Перемишлі, що б усвідомити факт національного самоопреділення тогочасної нашої молоді. Після другої світової війни на еміґрації в Німеччині та в Австрії спортова діяльність української молоді теж була відома чужинцям. А немає жодного сумніву, що руханка й спорт мають вирішальний вплив не тільки на здоров'я молодого покоління, але водночас ці спортові осяги є засобами голошення правди про свій нарід. Отже десятиріччя Т-ва „Ч. Січі" визначається у спортовій діяльности виїмковими питоменностями, що заслуговують на особливе підкреслення. Змагуни цього Т-ва пішли далеко вперед у спортових осягах, а зокрема в ланках копаного м'яча та шаховій, добуваючи чільні позиції. Гідний відмічення факт, що дружина копаного м'яча майже повністю українська, та зуміла вона національним завзяттям і жертвенністю добути перше місце, члени її — Воробець обраний до репрезентації Америки на світовій Олімпіяді в наступному році. І одне та друге наповняє нашу громаду гордістю! Кілька років тому деякі наші спортові „скептики" писали, що „скласти добру українську дружину в цій країні таки неможливо"! А виявляється, що можливо! „Чорноморська Січ" у дружинах професійній, аматорській та юньйорів на 60-ох змагунів має ледве 4-ох чужинців. Провід Т-ва сподівається вже в найближчому часі мати виключно національний склад у ланці копаного м'яча, бо в інших спортових ланках змагаються тільки українці.

Осяги Т-ва „Ч. Січ" у спортовій площині треба завдячувати оцьому рідкісному в чужому довкіллі ентузіязмові проводу, ланковим і, що найважливіше, самим таки змагунам! Зокрема це стосується змагунів ланки копаного м'яча. Вони серед складних умовин постійно вкладають стільки подивугідної ідейности та національного завзяття, жертвенности і спортової амбіції — „перемогти противника", — що направду заслуговують на всецілу моральну та матеріяльну піддержку з боку всього нашого громадянства. Бо з притиском твердимо, що тільки національна амбіція змагунів є рушійною силою успіхів на спортових майданах.

„Чорноморська Січ" за перше десятиріччя своєї спортової діяльности добула симпатії та признання не тільки українців, але теж і не-українців. Зокрема пошану виявляють нашим „Січовикам" офіційні американські спортові круги. Майже кожного тижня після змагань спортових дружин ланки копаного м'яча, в англомовній пресі Ню Йорку та в Нюарку, широко розписується про непереможну „Ч. Січ" під промовистим заголовком „Нюарк Юкреїнс"! А це єдина й дарова реклама українській справі в оцій країні, де часто промовчується навіть святкування наших великих роковин 22-го Січня!

Вкінці ще те, що наша спортова дружина „Ч. Січ" у своїй діяльности сперта виключно на власні матеріяльні засоби. Якби не допомога матірного Т-ва „Ч. С." і деяких людей доброї волі, то всі оті спортові ланки не змогли б існувати. Змагуни копаного м'яча не дістають високої винагороди, а й цю скромну одержують звичайно щойно по кількох тижнях. Одначе цей факт не зражує змагунів, бо їх єднає своєнаціональна ідея і спортова амбіція змагатися і перемагати! Перемагати для слави доброго імени України. Обов'язком нашого громадянства ближче поцікавитися своєю молоддю, а зокрема її тіловиховною справою і дати належну моральну та матеріяльну піддержку, бо вона на неї повністю заслуговує. Нажаль, досі цією преважливою справою турбуються і жертвують усюди тільки фанатики одиниці.

Спортові осяги Т-ва „Ч. Січ" та інших наших спортових організацій є власністю всієї нашої спільноти. А вони є вислідом не голословного та густо-часто пустого патріотизму, чи вічевого горлання, але таки субою важкого й безкорисного вкладу праці проводів, а також оцих наших українських змагунів одної, чи другої ланки спорту. Ось тому громадянство Нюарку та околиці рішило влаштувати 18 лютого 1967 року ювілейний бенкет для нав'язання постійного та тісного контакту з молодіжною організацією спортовою „Чорноморська Січ", і таким чином виявити їй наше зацікавлення, ща напевно буде це більшим поштовхом у її змаганнях.

В. Качмар

Фінікс, Арізона
ПРАЦЯ ОСЕРЕДКУ СУМА

Гаряче підсоння звичайно сповільнює активність, розлінивлює та присипляє. Не так є під благословенним сонцем Арізони. Українська спільнота на цьому терені виказала себе активнішою, як деінде в українських скупченнях, де використовується свободу слова на переліцитовування себе у патріотизмі, де діляться на безчисленні організації та групи, а громадська праця переважно кінчається на довгогодинних засіданнях.

З початком 1966 року створився Ініціятивний Комітет для організування Осередку СУМА в Фініксі. Після кількамісячної підготовки скликано Загальні Установчі Збори, на яких вибрано Управу Осередку СУМА.

Новостворена організація зразу почала акцію на найбільш загроженому відтинку, — виховання наших дітей. Звичайно, не обійшлось без труднощів, та колод, які кидали й кидають нам під ноги всякі амбіціонери або громадські шкідники, приписуючи нам всякі неґативи.

Та нашою метою постійно залишиться одна правда, одна ідея і одна мета: „Бог і Україна"! Ця ідея допоможе нам і нашим дітям пройти цей життєвий шлях неcплямленими і стати перед страдаючою Україною з чистим лицем і з чистою душею.

А тепер про те, що ми зробили за півроку від заснування нашої організації, і що ми заплянували зробити в найближчому майбутньому.

За ініціятивою Осередку СУМА у Фініксі влаштовано чотири імпрези для громадянства: „Свято Героїв", „Роковини Ів. Франка", „Листопадові Роковини" та „Пікнік" (розривкова імпреза). В найближчому майбутньому заплановано: „Вечір св. Миколая", „Свято Самостійности і Незалежности", та „Шевченківські Роковини". До тих свят вже відтепер ведеться підготовка програми. Виконання програм майбутніх імпрез включно з промовами й рефератами будемо доручати юнацтву, щоб тим чином приготовити його до громадської праці.

Не маючи своєї домівки, мусимо гуртувати нашу молодь на зайняття в приватних домах. Хоч це невигідно, та світла мета помагає нам поборювати найбільші труднощі. Юнацтво, зорганізоване в мандолінову оркестру, вже тричі виступало публічно — на Ювілейному Святі Івана Франка, Листопадових Роковинах, та на „Пікніку", улаштованих Осередком СУМА для громадянства, виконуючи „В'язанку українських народних пісень". В оркестрі тепер маємо восьмох членів, та в короткі надіємось побільшити її до 10 осіб.

З початком місяця жовтня зачалось в нас систематичне навчання на курсах українознавства при Відділі Юнацтва СУМА. У програмі зайнять Юнацтва заплянувано також інші самодіяльні гуртки як: драматичний, спортовий, хоровий, та різні гри і забави. Деякі з них вже почали свою працю.

Чужа вулиця і школа забирає нам нашу молодь. Ми створимо їй рідну українську вулицю, а під наглядом досвідчених виховників передамо нашій молоді тисячлітні культурні надбання нашого народу. Гуртуючись в громадській освітньо-культурній праці при Осередку СУМА ми, батьки і наші діти бажаємо почувати себе повноцінними членами українського народу, в нічому не спроневірившись в нашій льояльності супроти держави, в якій живемо, та в якій ми знайшли захист і опіку.

Осип Танасевич

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 31-го ГРУДНЯ 1966 Р.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. Річні збори Т-ва ім. І. Франка — 241 Відд. о год. 2-ій по пол. в залі під ч. 74 Геріс. На порядку: вибір Управи на рік 1967, звіт фінс., звіт Управи та інші важні справи. Обов'язком кожного члена явитися на ці збори. — Управа.

ПОНЕДІЛОК, 2-го СІЧНЯ 1967 Р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Річні загальні збори Т-ва Українська Січ — 170 Відд., о год. 3-ій по пол. в домівці УНДому. На порядку зборів: звіти Управи і Контр. Ком. за 1966 р., вибір управи на 1967 рік і ін. справи. Обов'язком членів взяти участь в зборах. Якщо б в назначений час не явилась відповідна кількість членів приписана статутом, збори відбудуться одну годину пізніше при будьякій кількості присутніх членів. — І. Грабар, предс., С. Микитюк, скарбник, Д. Дидик, секр.

Посмертні згадки

ДУБИК ІВАН, член Т-ва „Українська Січ" — 170 Відд. УНС в Джерзі Сіті, Н. Дж., помер 20 грудня 1966 р. на 89 році життя в Маямі на Флориді, звідки Покійного перевезли до Байону, Н. Дж., де і відбудеться похоронний обряд. Покійний походив з Жидачева, Зах. Україна, а до Америки приїхав молодим хлопцем. Полишив у смутку 2 доньки: Анну і Олену, сина Франка, 9 внуків, ближчу і дальшу рідню, знайомих і приятелів. Тіло Покійного лежить в похоронному заведенні Свусяка в Байон, Н. Дж. Похорон відбудеться в п'ятницю, 23 грудня 1966 р. на цвинтар в North Arlington, N.J.
Вічна Йому Пам'ять!
Д. Дидик, секр.

АНДРІЙ МАХНИК, довголітній член Т-ва ім. Т. Шевченка — 176 Відд., помер 6 листопада 1966 р. на 72-му році життя. Покійний походив з Сяніцького повіту, Україна. Полишив в смутку дружину, 2 синів, дочку та 4 внуки. Похорон відбувся на цвинтарі Mt. Hope в Шикаґо, Ілл., при участи рідні та знайомих.
Вічна Йому Пам'ять!
Управа Відділу

ІВАН КОСТЮК, член 20-го Відділу в Гемтрем, Міш., помер 29 листопада 1966 року, проживши 75 літ. Покійний нар. 19 листопада 1891 р. в с. Вовятин, пов. Сокаль, Зах. Україна. Полишив в смутку 2 синів: Василя, Михайла, 2 дочки: Анну, Марію та 12 внуків. Похорон відбувся 1 грудня 1966 р. з пох. заведення до церкви Преч. Діви Марії, при участи рідні та приятелів на цвинтар Мт. Олівет, Дітройт, Міч.
Вічна Йому Пам'ять!
А. Триш, секр.

ТАРЗАН, ч. 5739. Пізарро здобуває скарби!

— Чотириста років тому, — почав Хуан, славний еспанський дослідник поплив до Південної Америки і там підбив інків інків в Перу. — Це Франціско Пізарро!

— Пізарро та його люди мали багатющє живно. Він поклав на свої кораблі невільників - індіян і великі скарби . . .